A Gitározás Alapjai

Gavallér Attila
www.kreativgitar.hu

Tartalomjegyzék:

Alaphangok 1

A 12 hang

A 12 hang

Miért C-től?

Oktáv

A Fretboard 2

Hangközök I. 3

Hangköz példák

Hangközök II. 6

Hangköz példák D húrtól fölfelé

Az Akkordok Felépítése 9

Dúr akkord felépítése

Moll akkord felépítése

A lényeg röviden

Tábortüzes Akkordok 10

A legfontosabbak

Miért „tábortüzes”? (fokok)

Hogyan gyakorold?

Dúr Tábortüzes Akkordok 11

Moll Tábortüzes Akkordok 12

Pengetési minták Akkordokhoz 13

Alap 4/4-es minta

Alap le-fel minta

Akkord Fordítások 14

Triádok

Fordítások

Alap pozíció

Első fordítás
Második fordítás
Harmadik húros dúr/moll fordítások
Negyedik húros dúr/moll fordítások
Ötödik húros dúr/moll fordítások
Hatodik húros dúr/moll fordítások
Hatodik húros szűkített fordítások
Ötödik húros szűkített fordítások
Negyedik húros szűkített fordítások
Harmadik húros szűkített fordítások
Hatodik húros bővített fordítások
Ötödik húros bővített fordítások
Negyedik húros bővített fordítások
Összegezve
Harmadik húros bővített fordítások
C Dúr Pentaton Skála 25
Dúr pentaton
Hogyan kapcsolódik a dúr skálához?
A moll pentaton és a relatív kapcsolat
A Moll Pentaton Skála 27
Blues skála
Technikák, amiktől blues lesz a blues
I–IV–V akkordmenet
Mi az a turnaround?
12 bar blues forma
Domináns 7 akkordok
Egy alaphangra dúr és moll forma is jó
Dúr és moll keverése

Dúr Skála 33
Természetes Moll Skála 36
Természetes A Moll Skála 37
A Jó Gitárszóló Alapja 38
A domináns szerepe és az első kadenciák 41
Akkordmenetek 43
A Harmonikus Moll Skála 46
Harmonikus Moll Skála Formák 48
A Négyes Hangzatok 49
Bővített és szűkített akkordok 52
A barré akkordok 55
Felfüggesztett Akkordok 56
Az Akkordok Felépítése 57
Melodikus Moll Skála 61
A Melodikus Moll Skála 63
Improvizáció célhangokra – tudatos szólózás 64
Végszó 67

Alaphangok

A zenében összesen 12 különböző hang van. Ez a teljes „hangkészlet”, amiből minden skála, akkord és dal felépül.

Az alaphangok nevei:

C – D – E – F – G – A – H

De itt még nincs vége, Vannak közöttük félhangos lépések is.

A 12 hang

eljes sorban így néz ki:

C – C# – D – D# – E – F – F# – G – G# – A – A# – H

Ez a 12 hang ismétlődik újra és újra magasabban és mélyebben. Ha eléri az a 12. hanghoz, kezdődik elölről – csak egy oktávval feljebb.

Miért C-től?

Mert a C-dúr skálában nincsenek # vagy b hangok. Ez az „alap”, tiszta hangkészlet: C – D – E – F – G – A – H. Ezért sok zeneelméleti magyarázat innen indul.

A 12 hang

Két helyen nincs „#” közte hang: H és C között, E és F között. Itt eleve fél hang a távolság. Gitáron ez úgy néz ki, hogy: H után rögtön C jön a következő bundon. E után rögtön F jön. Nincs köztük fekete billentyű zongorán, és nincs „üres” név.

Oktáv

Ha elindulsz egy A hangról, és 12 fél hanggal feljebb mész, újra A-hoz érsz. Ez az oktáv. Ugyanaz a hang, csak magasabb.

A fretboard

A fretboard megtanulása egy elengedhetetlen folyamat, amin mindenkinek végig kell menni. Az ismeretével könnyen játszunk bármilyen hangnemben, módosítunk akkordokat, követünk le akkordmeneteket stb.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
E	F	F#	G	G#	A	A#	H	C	C#	D	D#	E
H	C	C#	D	D#	E	F	F#	G	G#	A	A#	H
G	G#	A	A#	H	C	C#	D	D#	E	F	F#	G
D	D#	E	F	F#	G	G#	A	A#	H	C	C#	D
A	A#	H	C	C#	D	D#	E	F	F#	G	G#	A
E	F	F#	G	G#	A	A#	H	C	C#	D	D#	E

A tanuláshoz ajánlom az általad ismert akkordok alaphangjainak segítségével memorizálni, vagy hangközök próbálgatásával és skála hangnemek gyakorlásával tanulni. A magolást hosszú távon nem tanácsolnám.

Hangközök I.

A hangköz egyszerűen azt jelenti: milyen messze van két hang egymástól. Ha leütsz egy A hangot, majd egy C-t, a kettő között van egy bizonyos távolság. Ezt nevezzük hangköznek.

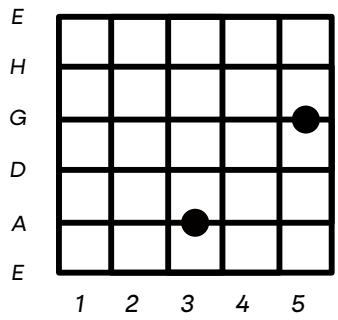
A zenében a legkisebb távolság a fél hang. Gitáron ez nagyon könnyű: egy bund = egy fél hang. Ha a 5. bundon vagy, és elmész a 6.-ra, az fél hang. Két bund = egy egész hang.

Minden ebből épül fel: skálák, akkordok, dallamok, hangulat,

Hangköz példák

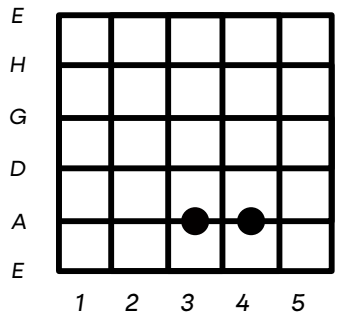
Prím (oktáv)

Ugyanaz a hang. (pl. C és C)

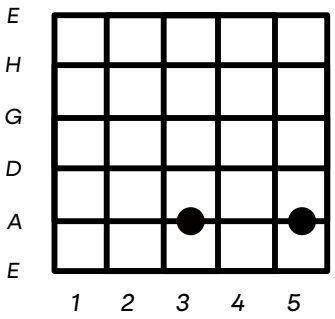
Kis szekund (fél hang)

Két rögtön egymás melletti hang a skálában. C - C#.

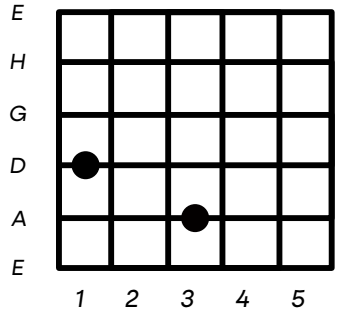
Nagy szekund (egész hang)

Két egymás melletti hang a skálában, átugorva a kis szekundot. C - D.

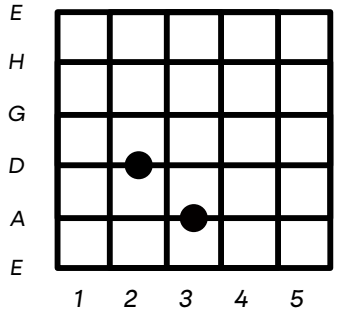
Kis terc

Ez dönti el, hogy dúr vagy moll az akkord. Itt moll.

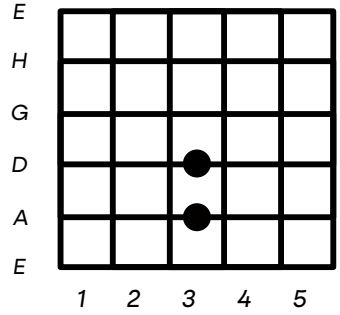
Nagy terc

Ez dönti el, hogy dúr vagy moll az akkord. Itt dúr.

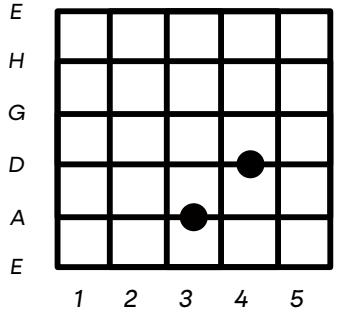
Kvart

Stabil, de kicsit nyitott hangzás.

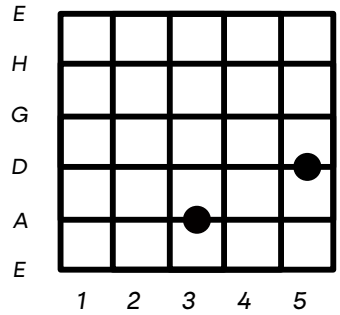
Tritónusz

"Az ördög hangköze".

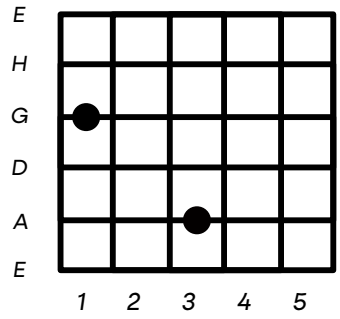
Kvint

Erős. Legtávolabb az alaphangtól

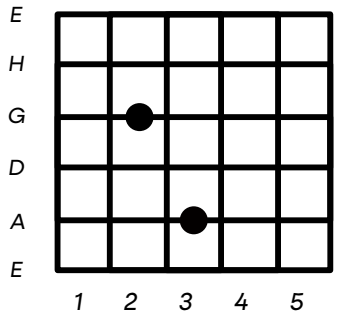
Kis szext

sötétebb, drámaibb.
Erősebb érzelmi hatása van, mint a nagy szextnek.

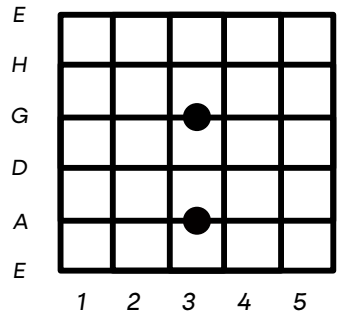
Nagy szext

nyitott, kicsit „vágyakozó”, de nem feszült. Sok dallamban előfordul, mert szépen ível.

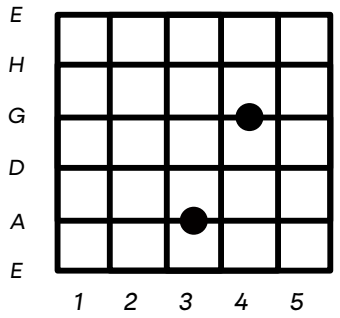
Kis szeptim

Kevésbé éles a feszültség, mint a nagy szeptimnél.

Nagy szeptim

Csak egy fél hang választja el az oktávtól.

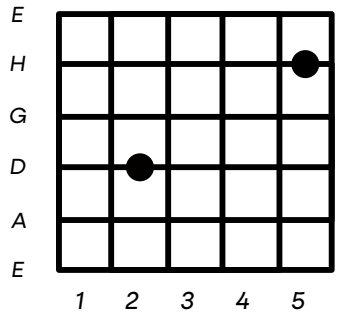
Hangközök II.

Mivel a H húrnál, más néven B húrnál történik egy eltolódás. A magasabb húrokon érdemes megismerni, hogyan módosulnak ezek a formák.

Hangköz példák D húrtól fölfelé

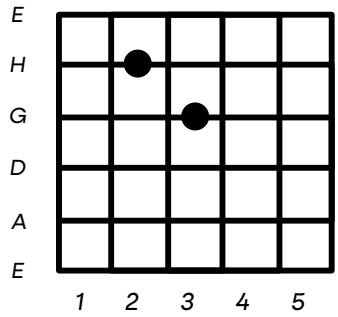
Prím (oktáv)

Ugyanaz a hang. (pl. E és E) a húreltolódás miatt, így fog kinézni.

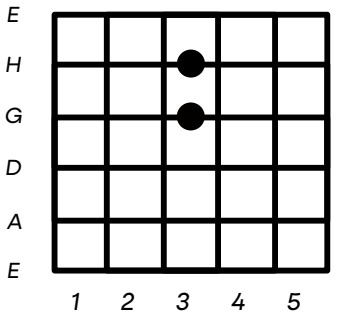
Kis terc

Ez dönti el, hogy dúr vagy moll az akkord. Itt moll.

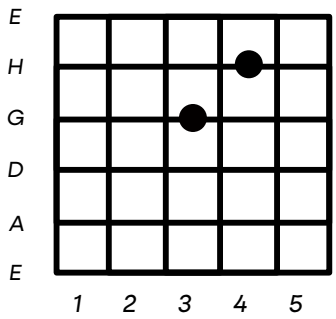
Nagy terc

Ez dönti el, hogy dúr vagy moll az akkord. Itt dúr.

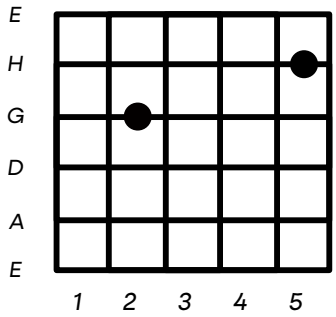
Kvart

Stabil, de kicsit nyitott hangzás.

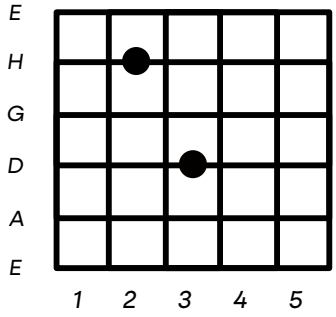
Kvint

Erős. Legtávolabb az alaphangtól.

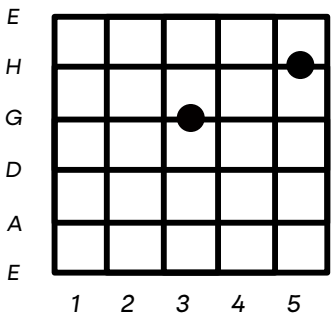
Kis szext

sötétebb, drámaibb.
Erősebb érzelmi hatása van, mint a nagy szextnek.

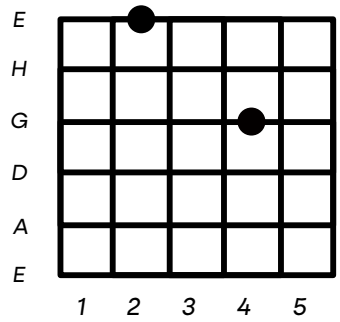
Tritónusz

"Az ördög hangköze".

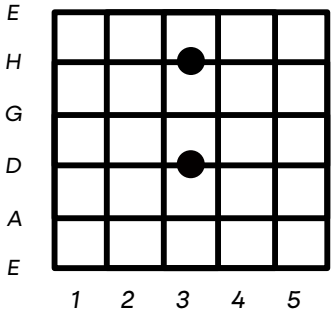
Kvint

Alternatív fogás.

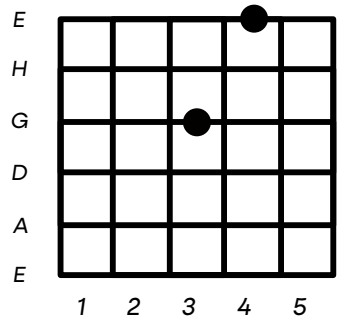
Nagy szext

nyitott, kicsit „vágyakozó”, de nem feszült. Sok dallamban előfordul, mert szépen ível.

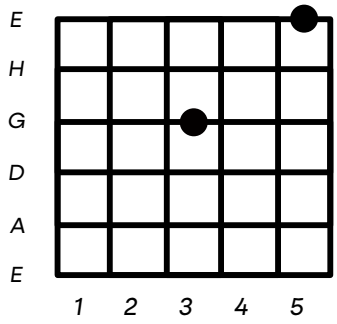
Kis szeptim

Kevésbé éles a feszültség, mint a nagy szeptimnél.

Nagy szeptim

Csak egy fél hang választja el az oktávtól.

Az Akkordok Felépítése

Amikor akkordot fogsz le a gitáron, nem csak „összefogsz pár húrt”.

Valójában hangokból építkezel. A legalapabb akkord a hármas hangzat. Ez azt jelenti, hogy 3 különböző hangból áll.

Ez a három hang:

- Alaphang (ez adja az akkord nevét)
- Terc
- Kvint

Dúr akkord felépítése

1 – nagy terc – tiszta kvint. Például az A dúr = A (alaphang), C# (nagy terc), E (kvint).

A nagy terc miatt lesz az akkord „vidámabb”, fényesebb hangzású. Ha A-dúrt játszol, ezek a hangok szólnak benne (akkor is, ha többször ismétlődnek a gitáron).

Moll akkord felépítése

1 – kis terc – tiszta kvint. Például az A moll = A (alaphang), C (kis terc), E (kvint).

Itt a terc egy fél hanggal lejjebb van, mint a dúrban. Ez az apró különbség adja a „szomorkásabb”, sötétebb hangulatot.

A lényeg röviden

Dúr és moll között csak egy hang különbség van: a terc.
nagy terc → dúr
kis terc → moll
A kvint ugyanaz marad.

Tábortüzes Akkordok

Ezek azok az akkordok, amikkel már rengeteg dalt el lehet játszani. Fogásra egyszerűbbek, mint a barré akkordok. Gyorsan egész számokat fel lehet építeni belőlük.

Nem szerepel köztük két alaphang akkordja, az F és a H. Ezeket csak barrésan lehet lefogni, amiről később lesz szó.

A legfontosabbak

Dúr akkordok: G – C – D – A – E

Moll akkordok: Am – Em – Dm

Miért „tábortüzes”?

Azért hívják így, mert ha ezeket stabilan tudod, simán le tudsz ülni egy tábortűzhöz, egy osztálykirándulásra vagy egy haveri estére gitározni.

Hogyan gyakorold?

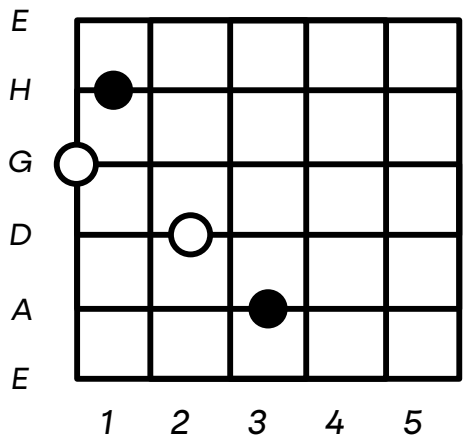
- Válts két akkord között lassan (pl. G – C)
- Ne nézd folyton a bal kezed
- Használj metronómot
- Játssz egyszerű pengetési mintát (le-le-fel-fel-le-fel pl.)

A cél az, hogy automatikus legyen a váltás.

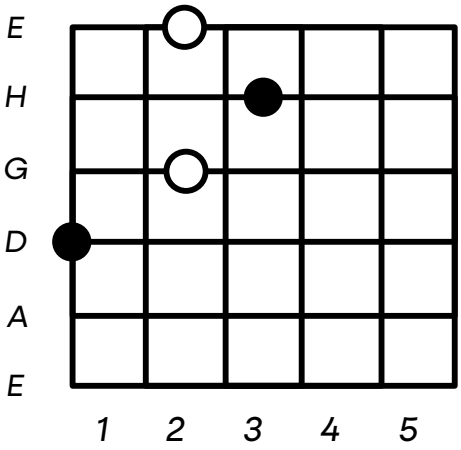
Dúr Tábortüzes Akkordok

● = alaphang

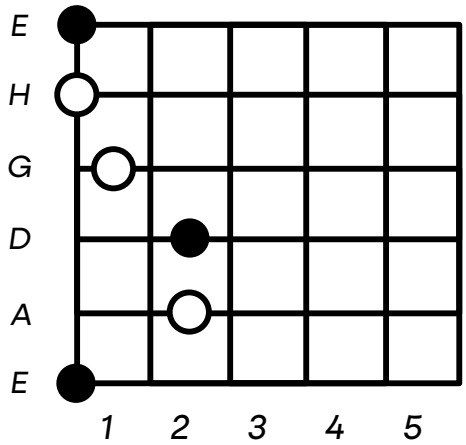
○● = üres húr

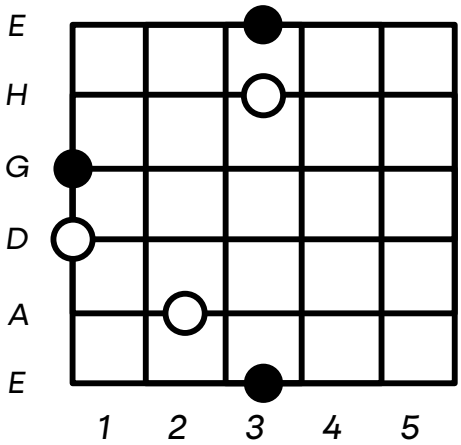
C dúr

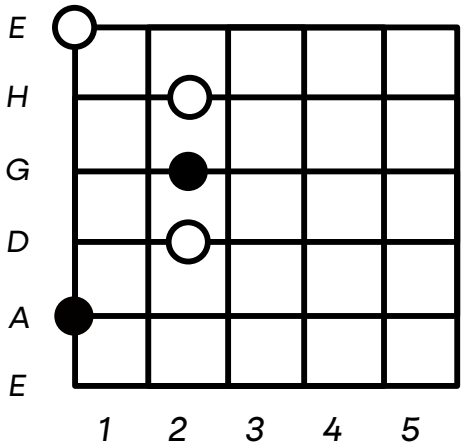
D dúr

E dúr

G dúr

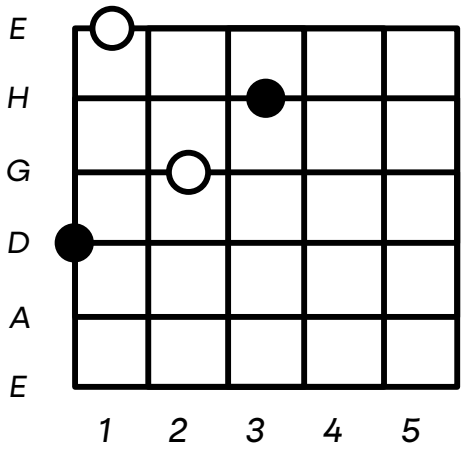

A dúr

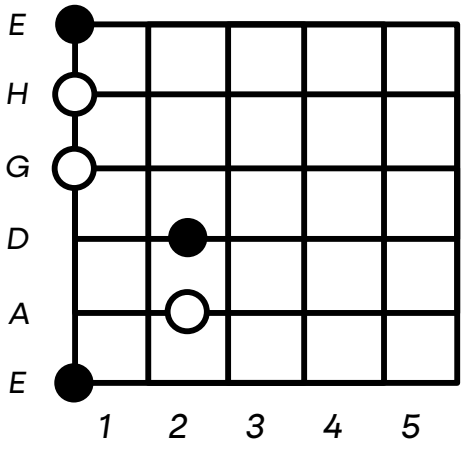
Moll Tábortüzes Akkordok

● = alaphang

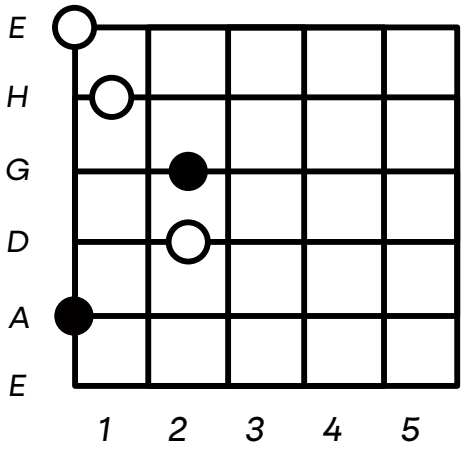
○● = üres húr

D moll

E moll

A moll

Pengetési minták Akkordokhoz

Most már tudod a legfontosabb nyitott akkordokat. De az, hogy egy dal hogyan szólal meg, nem csak az akkordoktól függ, hanem attól is, hogyan pengeted őket.

Ugyanaz a C – D – G menet teljesen más hangulatú lehet attól függően, milyen ritmust játszol rá. A pengetési minta tulajdonképpen ritmus + irány (le vagy fel pengetés).

Az alap mindig az egyenletes kézmozgás. Akkor is mozogjon a kezed le-fel, amikor éppen nem találsz el húrt. A stabil ritmus fontosabb, mint az, hogy minden hang tökéletesen szóljon.

Alap 4/4-es minta

Kezdjük nagyon egyszerűen. Számolj így:

1 – 2 – 3 – 4

És pengetés csak lefelé minden számra. Ez a legegyszerűbb kíséret. Stabil, biztos alap. Ha ez már megy, jöhet a váltott pengetés.

Alap le-fel minta

1 és 2 és 3 és 4 és

Pengetés:

le – fel – le – fel – le – fel – le – fel

Ez folyamatos mozgást ad. Akkor is mozogjon a kezed, ha néha kihagysz egy „és”-t. Kísérletezz vele, hogy egyik "és"-re nem játszol, vagy egy le vagy fel pengetést kihagyod és hasonlók. Ez nagyon fejlesztia ritmusérzéket.

Akkord Fordítások

Eddig az akkordokat mindig úgy fogtuk le, hogy az alaphang volt legalul. Ezt hívjuk alaphelyzetnek.

Például C dúr:

C – E – G

Itt a C van legalul, ezért ez alaphelyzetű C akkord. De az akkord hangjai felcserélhetők. Ugyanaz a három hang marad, csak más kerül legalulra. Ezt nevezzük fordításnak.

Triádok

Az akkordok triádokon épülnek, azaz három hangon, amik tercesével épülnek fel. Ezek a triádok az alaphang, terc és kvint hangközökből formálódnak. C dúrnál maradva:

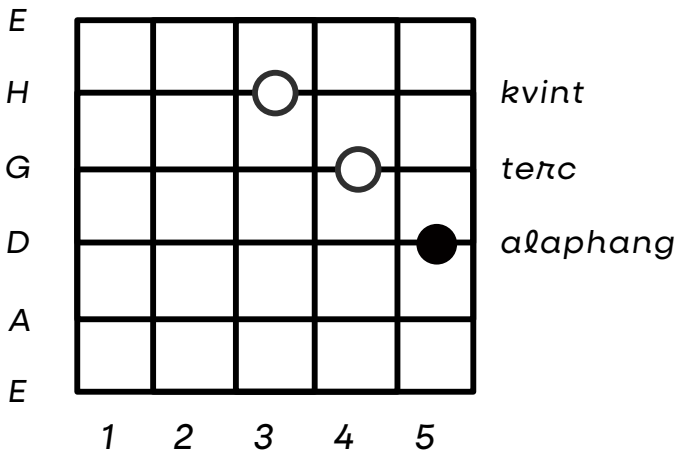
Az E egy tercre van a C-től, és a G egy tercre van az E-től. Ez a dúr akkord formula, a moll akkord fordulában lesz egy kisterc a nagy helyett.

Fordítások

Az akkordok akkor vannak az alap pozícióban, amikor az alaphang a legmélyebb helyen van. A többi hang sorrendje nem számít, felcserélhető bárhogyan.

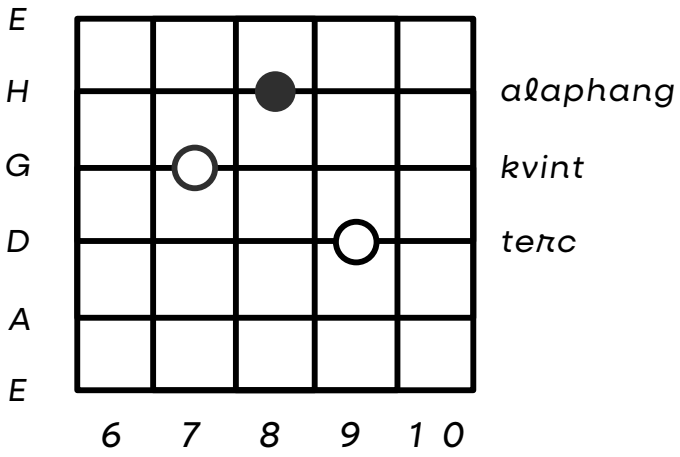
Alap pozíció

Ahogy említettem, azalaphang a legmélyebb helyen van az akkordban, mint basszushang.

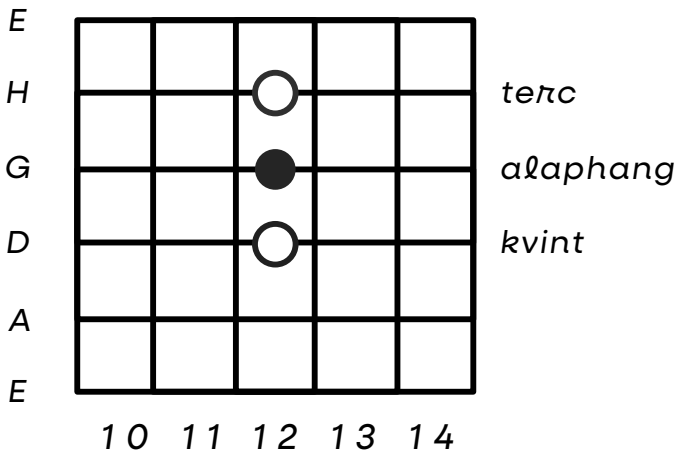
Első fordítás

Az első fordítás tercet helyezeti a basszus pozícióba. Fokokra így: 3 - 5 - 1. Míg ugyanaz az akkord marad, ez a szólamvezetés egy kicsit más hangzást ad.

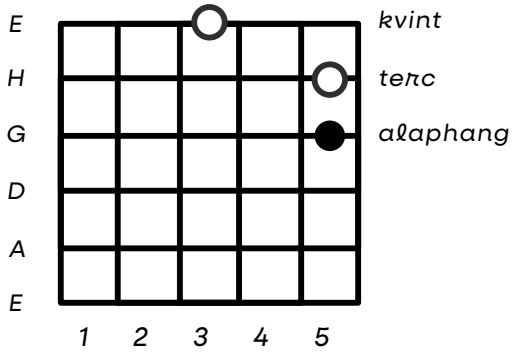
Második fordítás

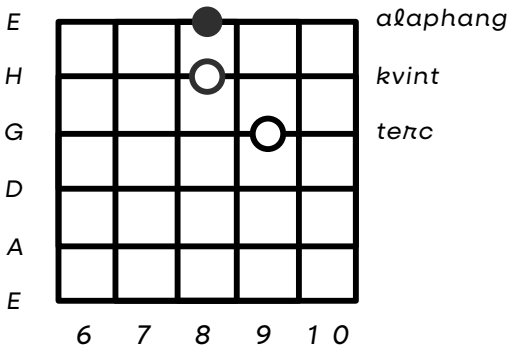
A kvint kerül a basszushanghoz, egy 5 - 1 - 3 építkezésben. Szintén, ugyanaz az akkord, egy kicsit más hangzásban.

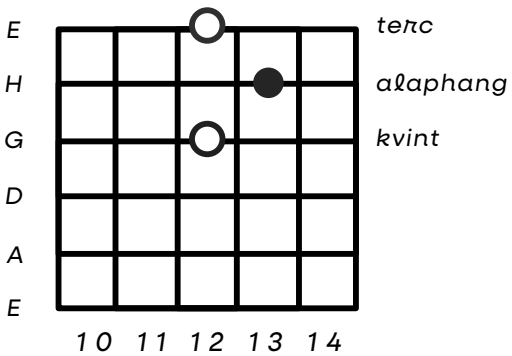

Ezután következnek a dúr és a moll akkord fordítások. Ezek minták változatlanok bármilyen alaphangot vegyünk a megfelelő típusból (dúr/moll).

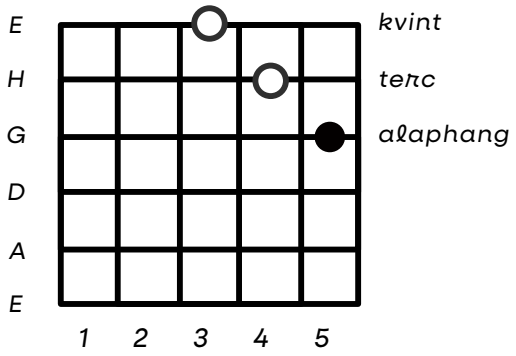
Harmadik húros dúr/moll fordítások

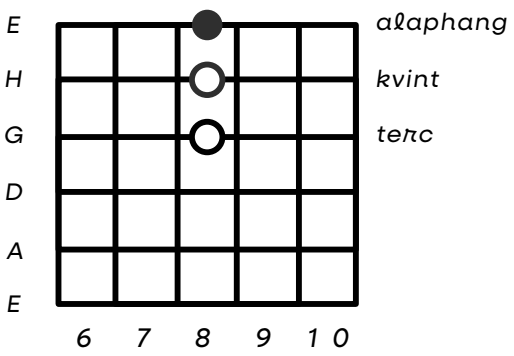

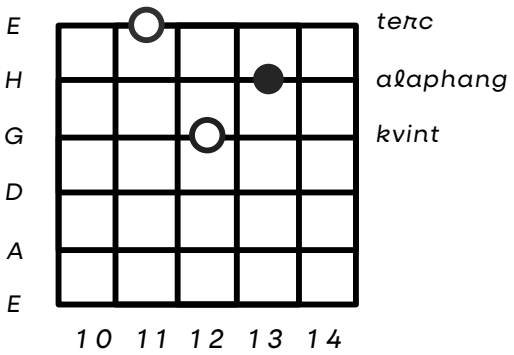

Dúr akkord fordítás minták - 3. húr basszus hang

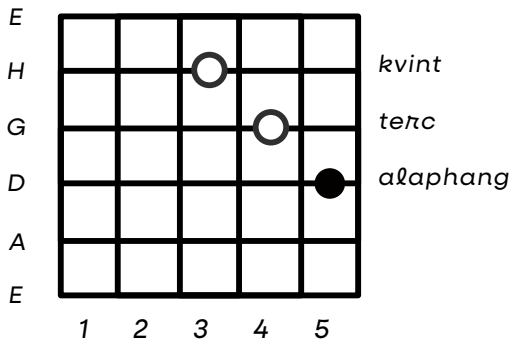

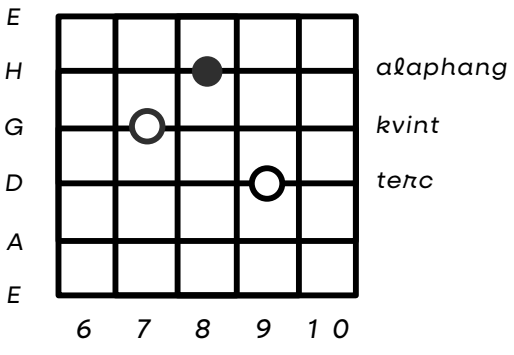

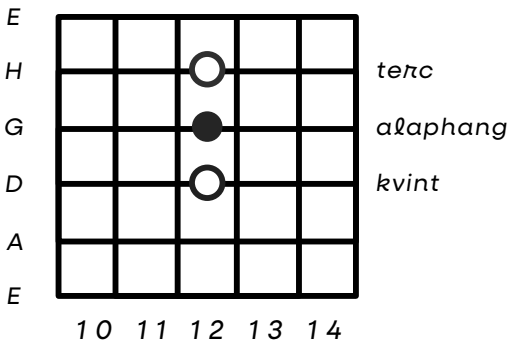

Moll akkord fordítás minták - 3. húr basszus hang

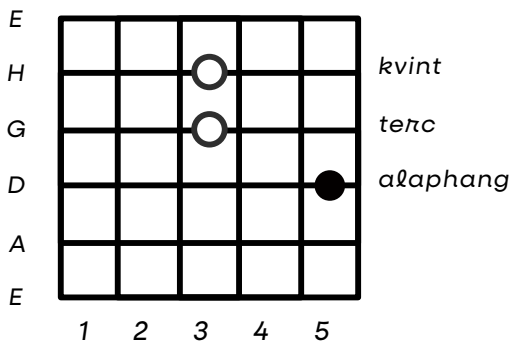
Negyedik húros dúr/moll fordítások

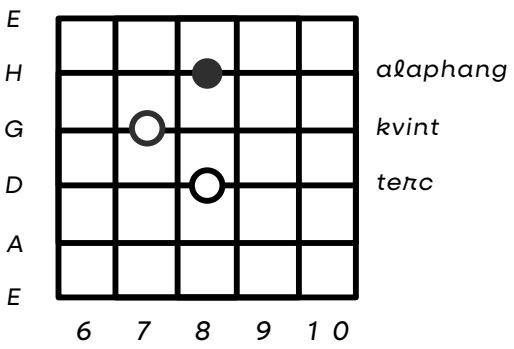

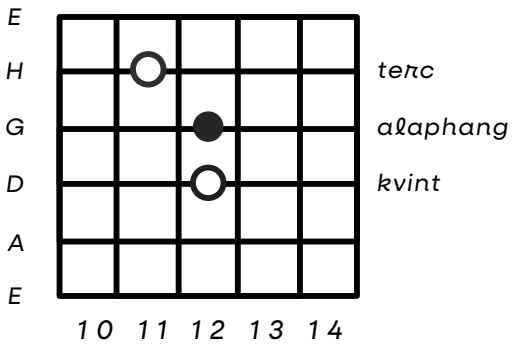

Dúr akkord fordítás minták - 4. húr basszus hang

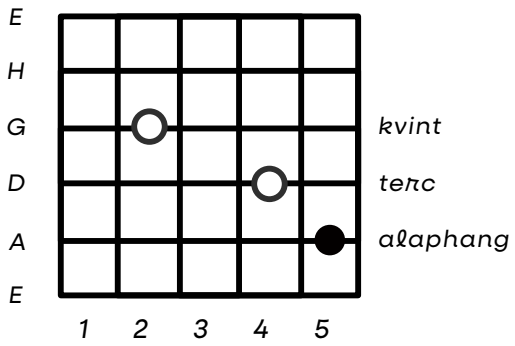

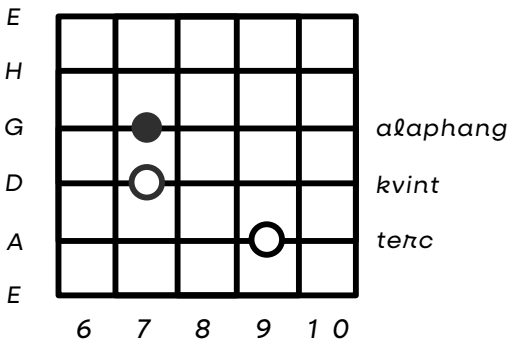

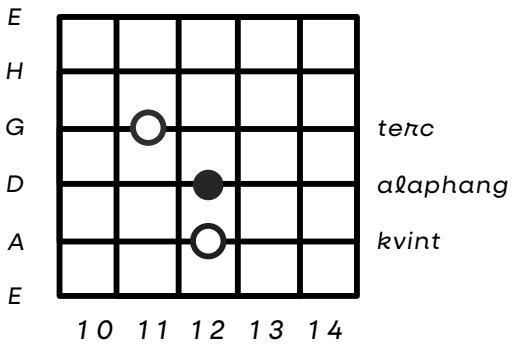

Moll akkord fordítás minták - 4. húr basszus hang

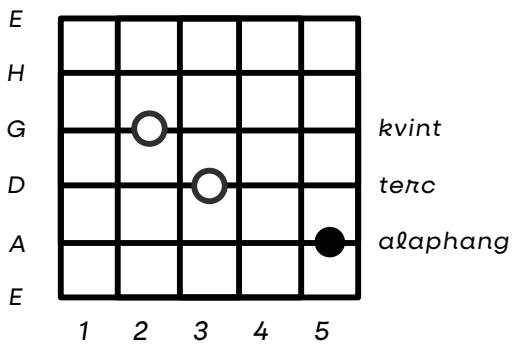
Ötödik húros dúr/moll fordítások

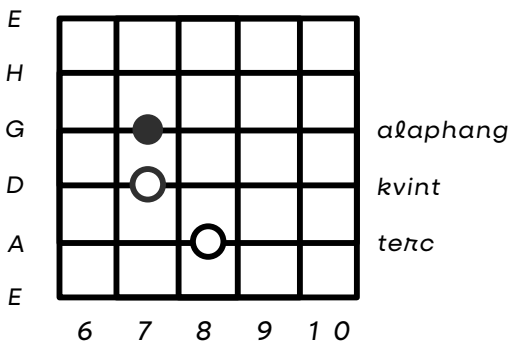

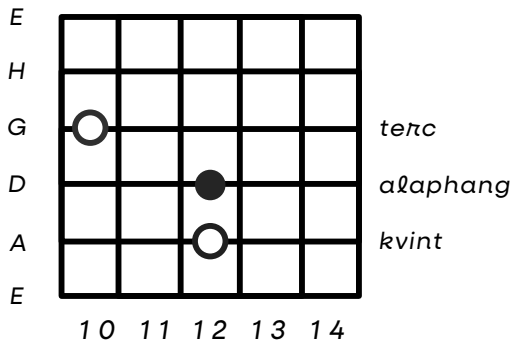

Dúr akkord fordítás minták - 5. húr basszus hang

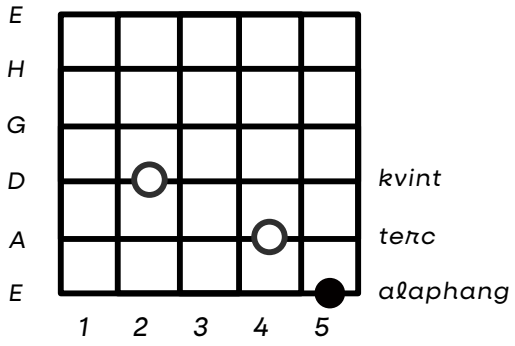

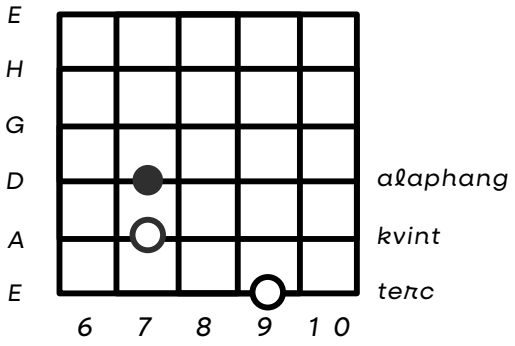

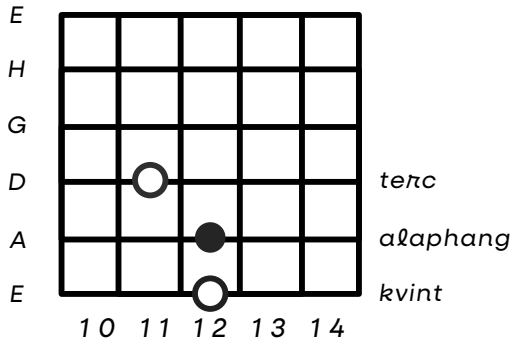

Moll akkord fordítás minták - 5. húr basszus hang

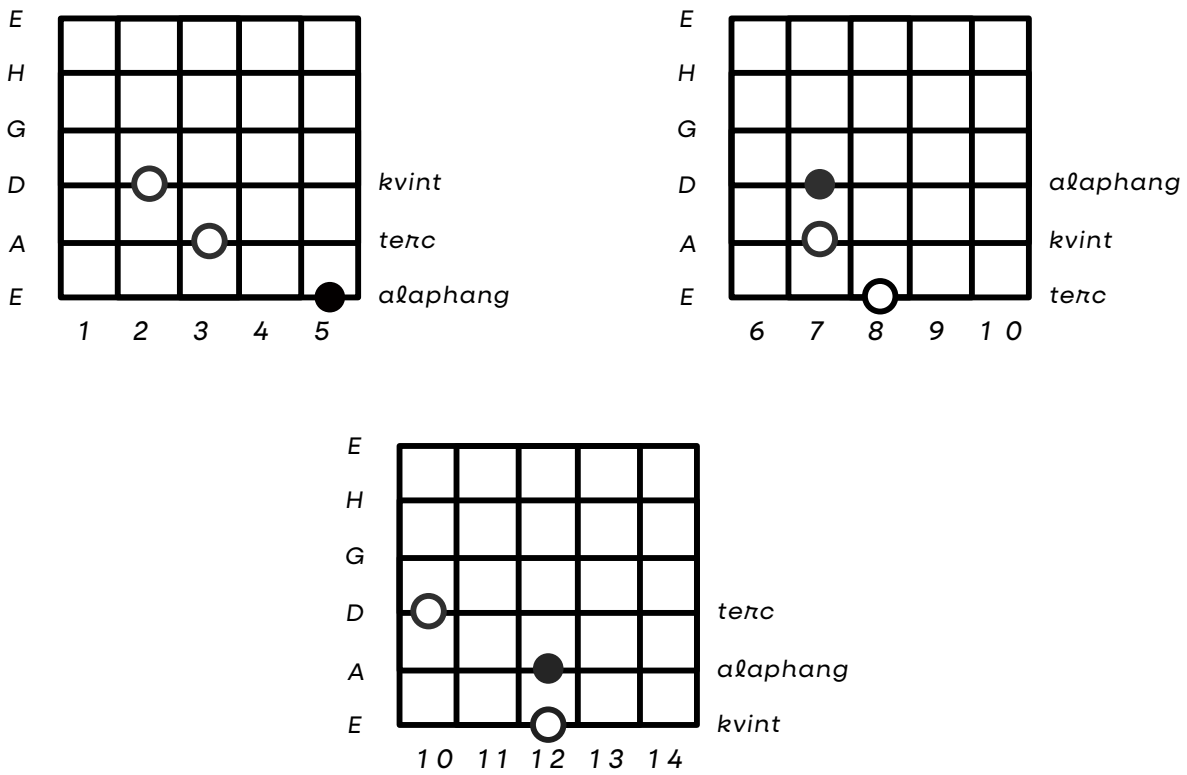
Hatodik húros dúr/moll fordítások

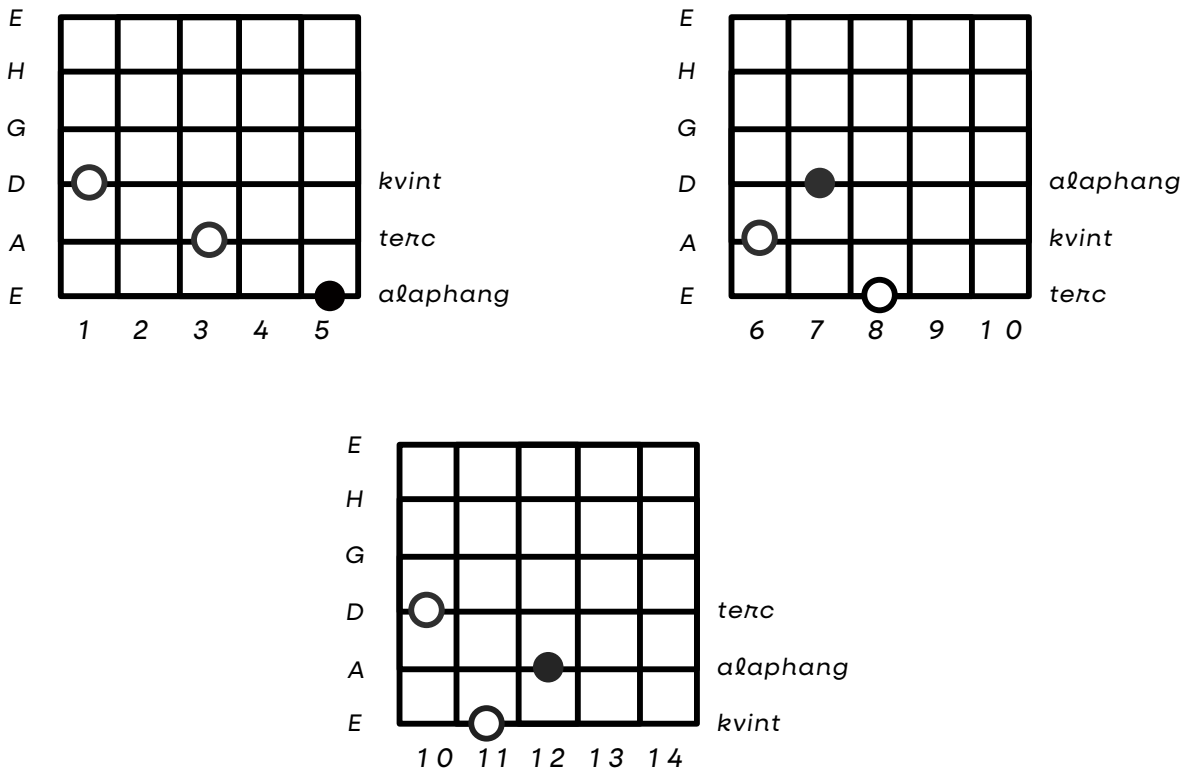

Dúr akkord fordítás minták - 6. húr basszus hang

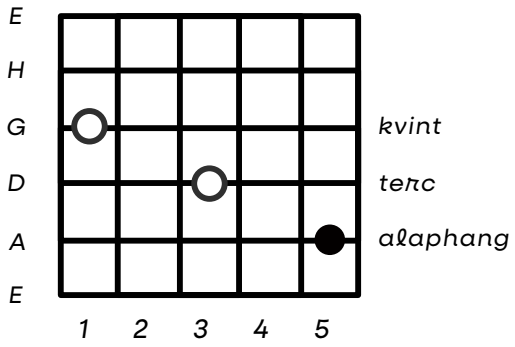
Moll akkord fordítás minták - 6. húr basszus hang

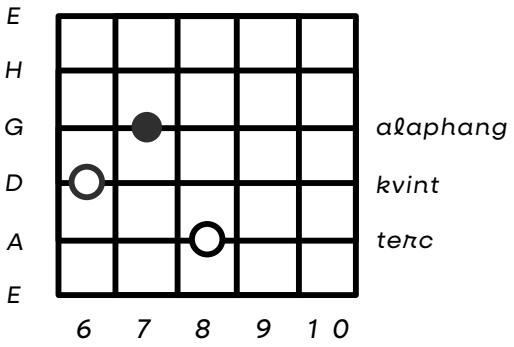
Hatodik húros szűkített fordítások

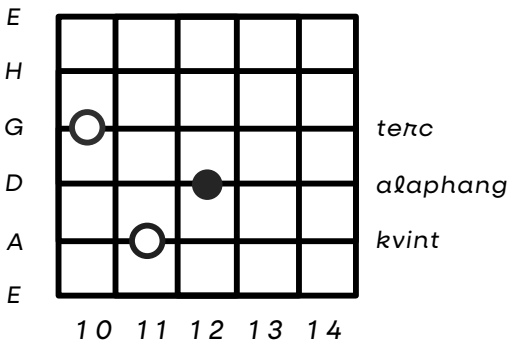

Szűkített akkord fordítás minták - 6. húr basszus hang

Ötödik húros szűkített fordítások

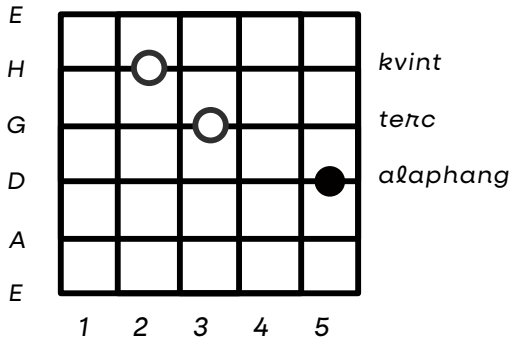

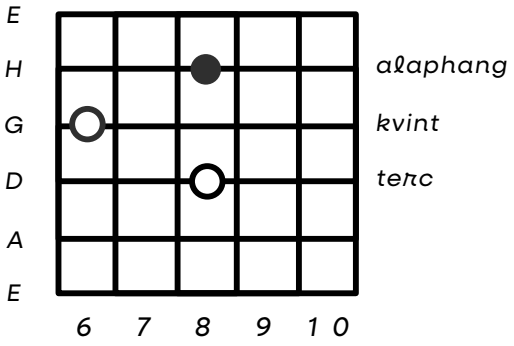

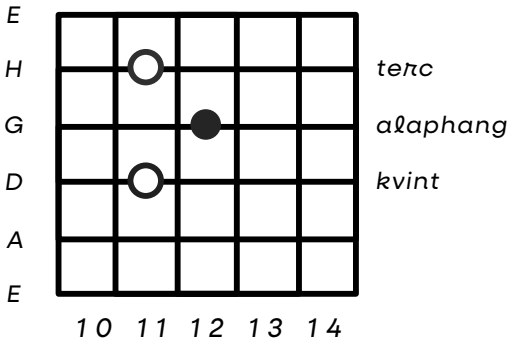

Szűkített akkord fordítás minták - 5. húr basszus hang

Negyedik húros szűkített fordítások

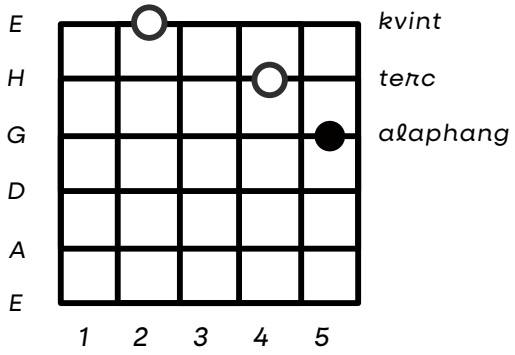

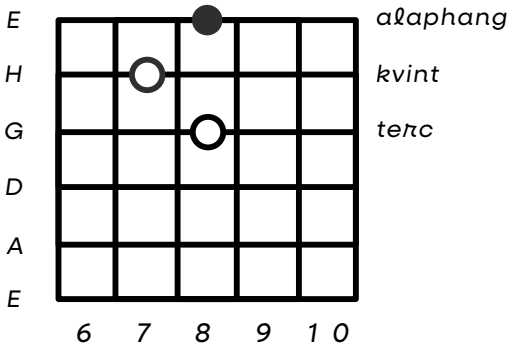

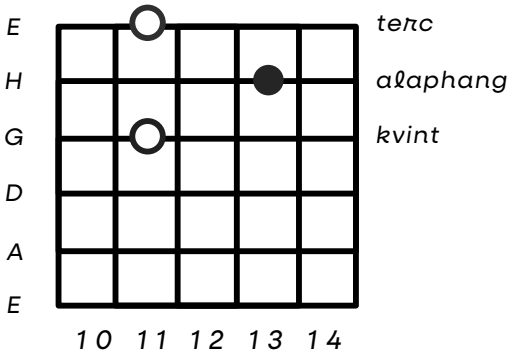

Szűkített akkord fordítás minták - 4. húr basszus hang

Harmadik húros szűkített fordítások

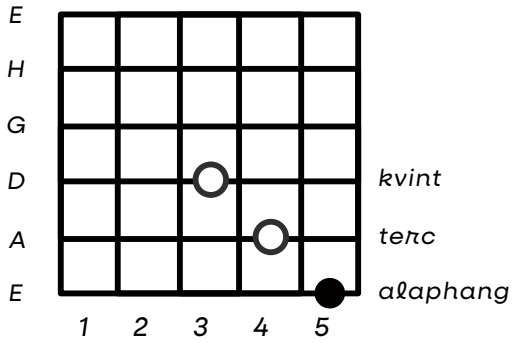

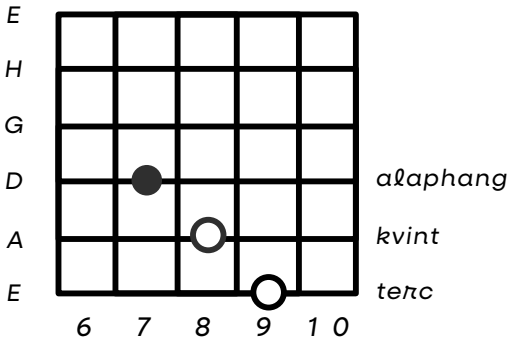

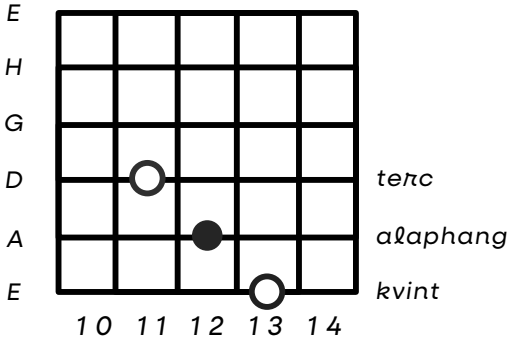

Szűkített akkord fordítás minták - 3. húr basszus hang

Hatodik húros bővített fordítások

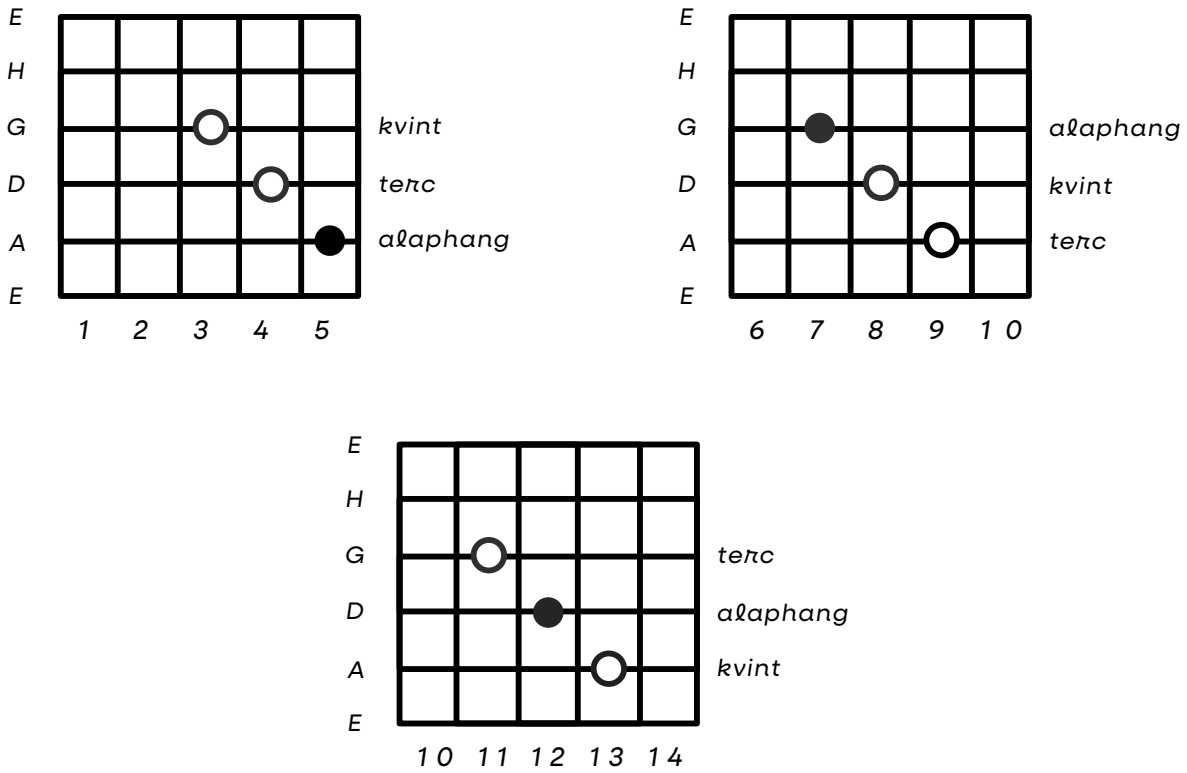

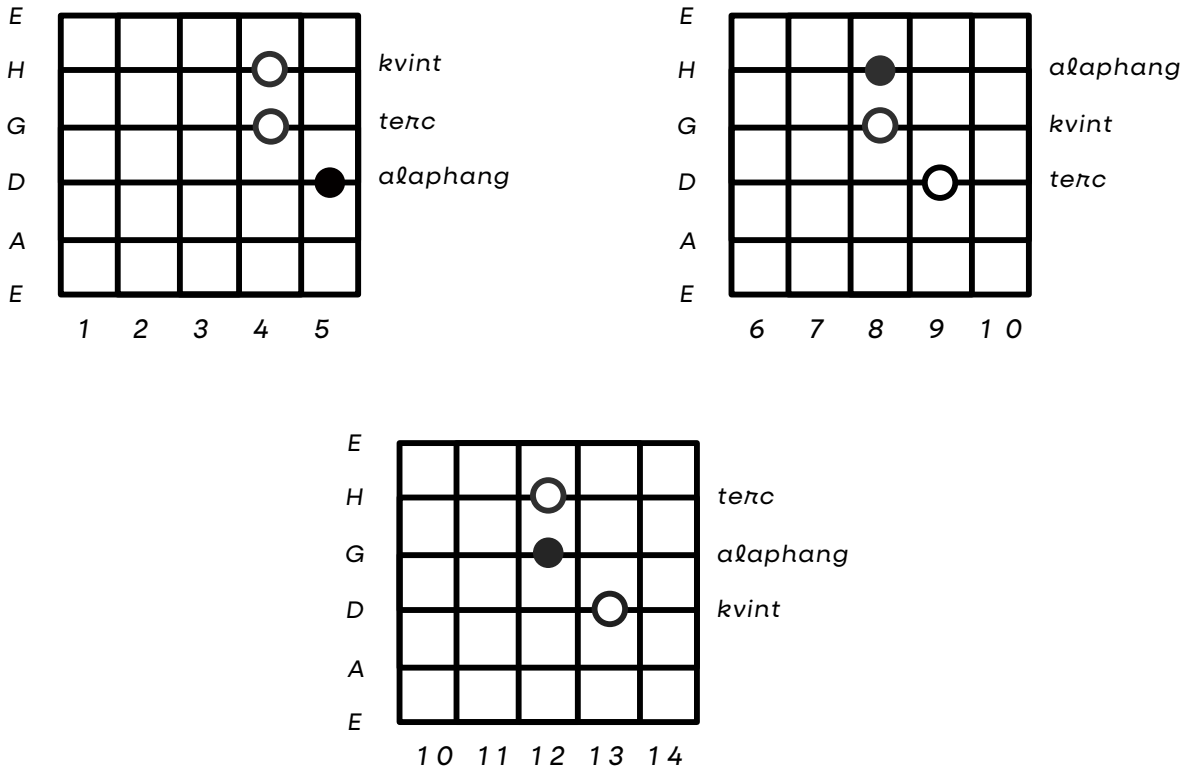
Bővített akkord fordítás minták - 6. húr basszus hang

Ötödik húros bővített fordítások

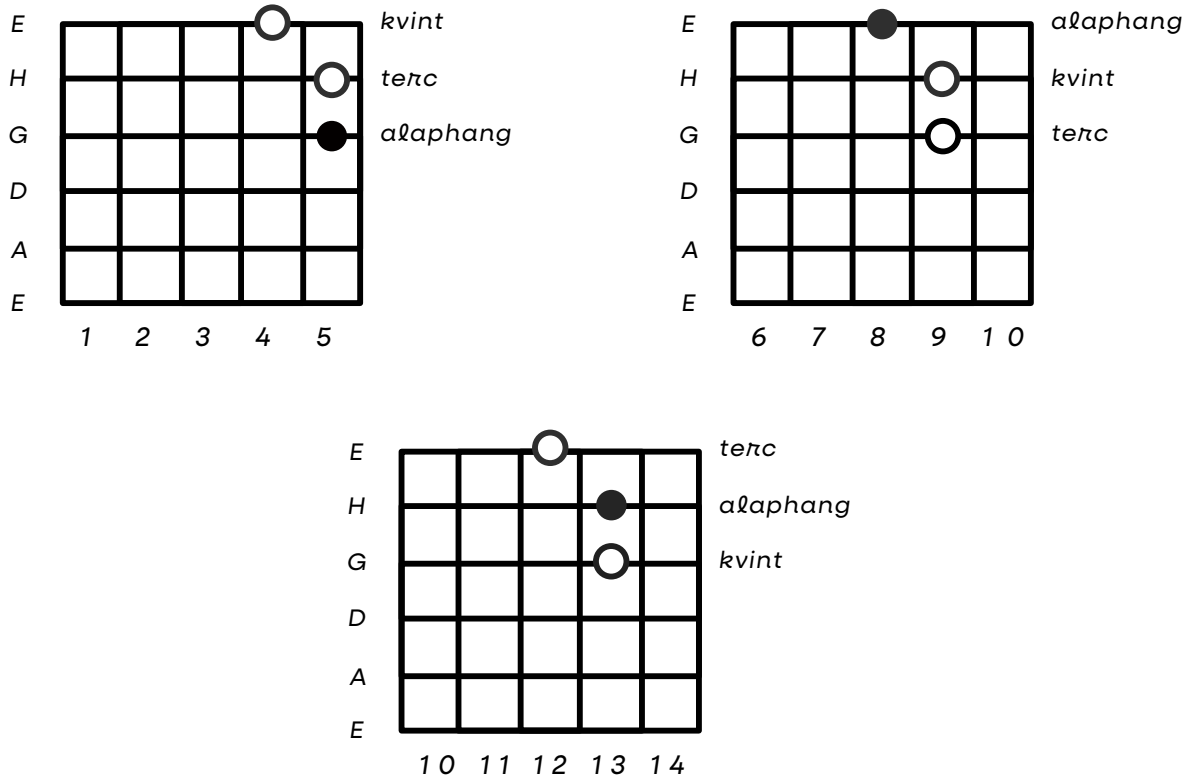
Bővített akkord fordítás minták - 5. húr basszus hang

Negyedik húros bővített fordítások

Bővített akkord fordítás minták - 4. húr basszus hang

Harmadik húros bővített fordítások

Bővített akkord fordítás minták - 3. húr basszus hang

Összegezve

Az akkord fordítások csak egy akkord hangjainak újrarendezését jelentik úgy, hogy nem az alaphang adja a basszushangját az akkordnak. Az akkordfordítások lehetővé teszik, hogy különféle szólamvezetést használjunk és ízt és variációt adjunk a játékunkba. Érdemes általad ismert akkordmeneteket kipróbálni velük, hogy halld, hogyan változik az érzetük.

C Dúr Pentaton Skála

A pentaton az egyik legkönnyebben használható és legjobban szóló skála gitáron.

Öt hangból áll (penta = öt), ezért átlátható, gyorsan megtanulható, és nagyon nehéz „mellétalálni”.

Sok pop-, rock-, country- és népzenei dallam épül erre a hangkészletre. Ha ezt tudod, már rengeteg zene fölött tudsz improvizálni.

Két alap formája van, amivel szinte mindenki találkozik: dúr és moll pentaton.

Dúr pentaton

Képlet:

1 – 2 – 3 – 5 – 6

Példa C dúr pentaton:

C – D – E – G – A

Hogyan kapcsolódik a dúr skálához?

A dúr pentaton nem különálló skála, hanem a dúr skála egy „kivonata”. C dúr skála:

C – D – E – F – G – A – B

Ha ebből kihagyjuk a 4. és a 7. fokot, megkapjuk a dúr pentatont:

C – D – E – G – A

Hiányzó hangok: 4. fok (F) 7. fok (B) Ez a két hang a dúr skálában erősebb feszültséget hoz létre. A 4. fok fél hangra van a 3.-tól. A 7. fok vezetőhang az alaphang felé. A pentaton ezeket elhagyja, ezért lesz stabil, „biztonságos” hangzású.

A moll pentaton és a relatív kapcsolat

A pentaton hangkészlet a dúr skálából származik. Ha ebből az öt hangból nem a dúr alaphangot érezzük központnak, hanem a dúr skála hatodik fokát, akkor ugyanaz a hangkészlet moll hangzásúvá válik.

Ezért beszélünk dúr és moll pentatonról, miközben a hangok valójában ugyanazok.

C dúr skála:

C – D – E – F – G – A – B

Pentaton hangjai (a 4. és 7. fok nélkül):

C – D – E – G – A

Ha a C hangot érezzük központnak, ez dúr hangzás. De ha ugyanezeket a hangokat úgy játszuk, hogy az A lesz a központ (a C dúr skála hatodik foka), akkor:

A – C – D – E – G

Ez már moll hangzás. Semmilyen hang nem változott meg. Csak az, hogy melyik hangra érkezünk, melyiket érezzük alaphangnak. Ez a **relatív kapcsolat**. A dúr és moll pentaton egymás relatívjai, mert: ugyanazokat a hangokat használják csak más hang a zenei központ.

C dúr pentaton ↔ A moll pentaton

A Moll Pentaton Skála

Hangjai

A – C – D – E – G

Képlete (fokok)

1 – ♭3 – 4 – 5 – ♭7

Figyeld meg, hogy a 2. és 6. fok hiányzik – van benne „feszülős” hang, a kis hetes. A kis terc (C) és a kis szeptim (G) adja a mollos, kicsit szomorkás, bluesos hangulatot.

Milyen a hangzása?

Kicsit sötétebb, dögösebb, „rockosabb” hang.

Jól működik:

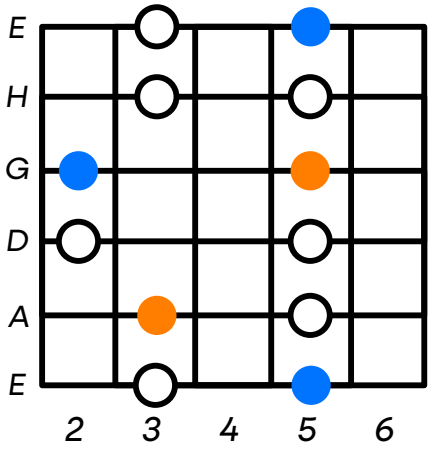
- moll akkordok fölött
- blues alapokra
- rock/metál szólókhoz
- riffekhez

Ha betesszel egy A-moll vagy blues backing tracket, szinte bármit játszol ebből a skálából, működni fog.

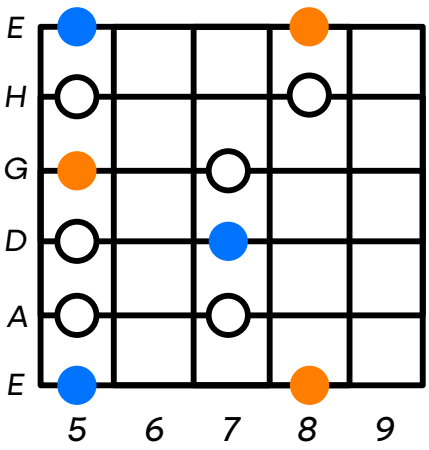
Következő oldalon a formák láthatóak. Itt a tökéletes alkalom látni, hogy egyes formákban hol találhatóak az alaphangok, amiktől dúr vagy moll skálaként viselkednek.

Pentaton Skála

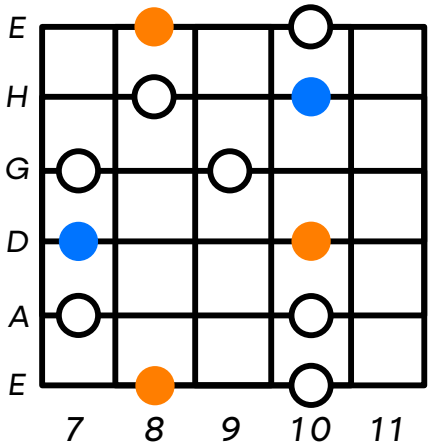
● = Dúr alaphang
● = Moll alaphang

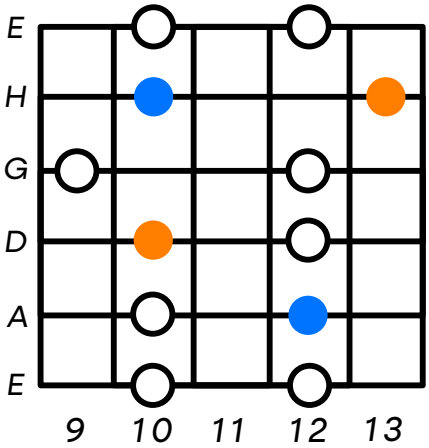
1. forma

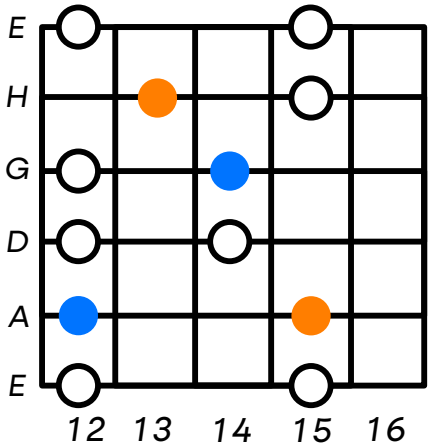
2. forma

3. forma

4. forma

5. forma

Blues

A blues az a stílus, ahol nagyon kevés hangból, nagyon sok kifejezést lehet kihozni. Itt nem a gyorsaság a lényeg, hanem a hangok meghajlítása, megformálása és érzéssel való megszólaltatása.

Blues skála

A blues skála a moll pentaton kibővítése egy plusz hanggal.

Képlet:

1 – ♭3 – 4 – ♭5 – 5 – ♭7

Például A blues skála:

A – C – D – Eb – E – G

A ♭5 hang (Eb) adja azt a jellegzetes „bluesos" feszültséget.

Technikák, amiktől blues lesz a blues

A hangok önmagukban még nem szólnak bluesosan. A megszólaltatás módja legalább ilyen fontos.

- Negyed hangos bend – nem mindig fél vagy egész hangot hajlítunk, hanem csak „kicsit". Ettől lesz sírós, énekes hangzása.
- Hammer-on – lágy, folyamatos hangindítás pengetés nélkül.
- Vibrato – a kitartott hang finom mozgatása, amitől élő lesz a hang.
- Slide – hangba csúszás vagy hangból kicsúszás, nagyon énekes hatás.

Ezek a technikák adják a blues kifejező erejét.

I–IV–V akkordmenet

A blues alapja az I, IV és V fokokra épülő akkordmenet.

Például A-ban:

A – D – E

Ez a három akkord szinte az összes blues dal alapja.

12 bar blues forma

A leggyakoribb blues forma a 12 ütemes blues:

4 ütem I

2 ütem IV

2 ütem I

1 ütem V

1 ütem IV

2 ütem I (itt jön a turnaround)

Ez a kör folyamatosan ismétlődik.

Mi az a turnaround?

A turnaround a 12 ütem végén lévő rész, ami visszavezeti a zenét a kör elejére.

Itt gyakran történik valami izgalmasabb, mozgékonyabb akkordmenet vagy dallami fordulat, ami újra elindítja a kört. Sokszor itt jelenik meg az augmented (bővített) akkord, ami erős feszültséget kelt, és szépen visszahúz az alaphangra.

Domináns 7 akkordok

Bluesban az I, IV és V fokon is domináns 7 akkordokat használunk.

Például A7 – D7 – E7

Ez eltér a hagyományos zeneelmélettől, ahol csak az V fok lenne domináns. A blues hangzásának ez az egyik kulcsa.

Dúr és moll keverése

Bluesban teljesen természetes, hogy a dúr és a moll hangzás keveredik.

Például A7 akkord fölött játszhatunk:

- A dúr pentatont (benne a nagy terc: C#)
- A moll pentatont (benne a kis terc: C)

Ez azért működik, mert a blues hangzás egyik lényege a nagy terc (C#) és a kis hetes (G) együttélése.

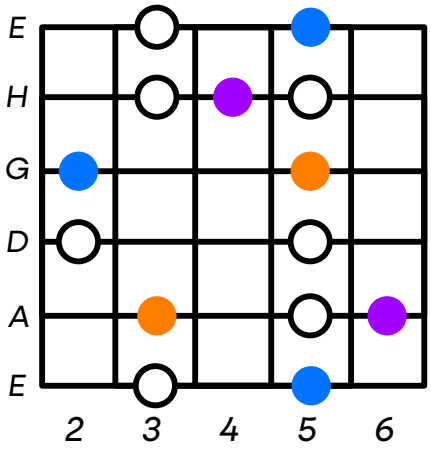
Ez a kettő együtt adja a jellegzetes blues karaktert. Ugye a nagy terc teszi dúrossá az akkordot a kis hetes moll akkordok jellegzetességét.

Egy alaphangra dúr és moll forma is jó

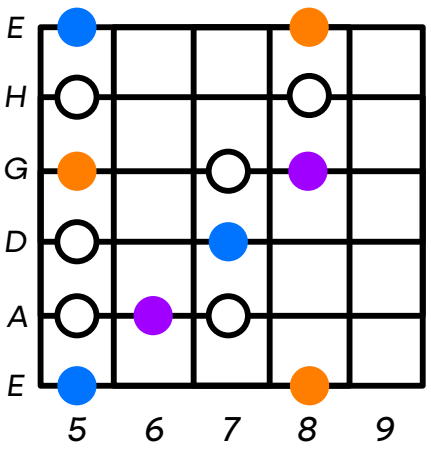
Ugyanarra az alaphangra használhatod a dúr pentaton és a moll pentaton formát. Nem kell akkordváltáskor skálát váltani. Sokszor ugyanaz a hangkészlet működik végig. Ezért a blues kiváló terep az improvizáció tanulására: kevés szabály, sok zenei szabadság.

Blues Skála

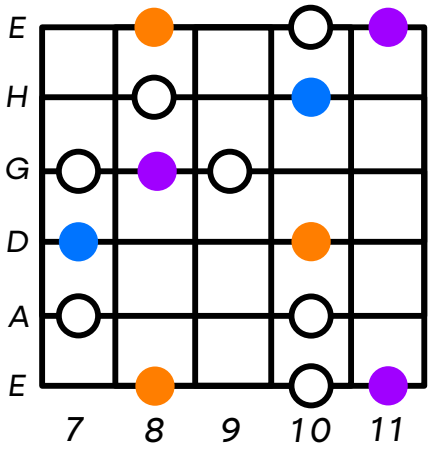
● = Dúr alaphang
● = Moll alaphang
● = Blues hang

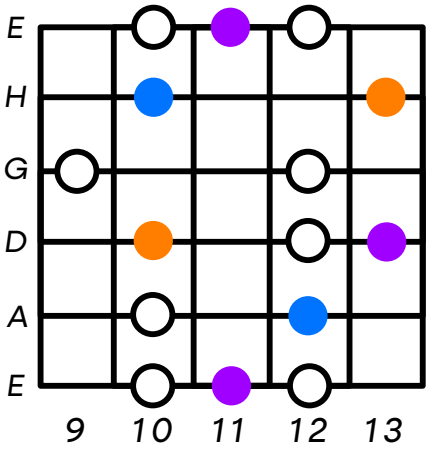
1. forma

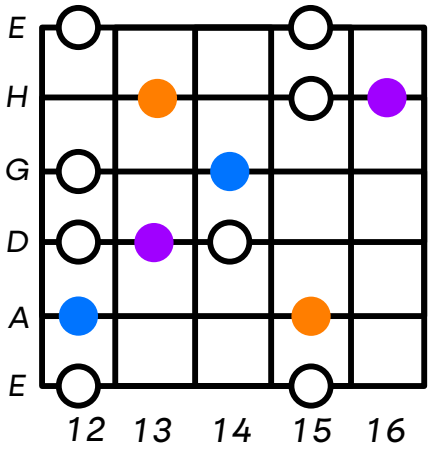
2. forma

3. forma

4. forma

5. forma

Dúr Skála

Ez az alapja szinte mindennek. A pentaton ehhez képest „kivonatos” verzió volt. Most jön a teljes rendszer. A dúr skála 7 hangból áll. Ez az a hangkészlet, amiből a legtöbb dal, akkord és zenei rendszer épül. Ha ezt érted, nagyon sok minden a helyére kerül.

A képlet

A dúr skála nem a hangnevektől lesz dúr, hanem a hangközök sorrendjétől.

Egész – Egész – Fél – Egész – Egész – Egész – Fél

Hangjai

Ha megnézed a távolságokat, pontosan kiadja a fenti képletet. Alább például a C dúr hangjai.

C – D – E – F – G – A – H – C

A dúr skála fokai

A 7 hang mindegyike kap egy sorszámot:

1 – alaphang

2 – szekund

3 – terc

4 – kvart

5 – kvint

6 – szext

7 – szeptim

A legfontosabb fokok

A 7 hang mindegyike kap egy sorszámot:

1. fok (tonika) → az otthon

4. fok (szubdomináns) → elindít

5. fok (domináns) → feszül, visszaakar menni az 1-re

Ezért működik annyira jól például az I–IV–V akkordmenet.

Dúr skálából épülő akkordok

Ha a dúr skála minden fokára építesz egy hármashangzatot, ezt kapod:

dúr, moll, moll, dúr, dúr, moll, szűkített

Ez nagyon fontos minta.

Példa C-dúrban

C – dúr

Dm – moll

Em – moll

F – dúr

G – dúr

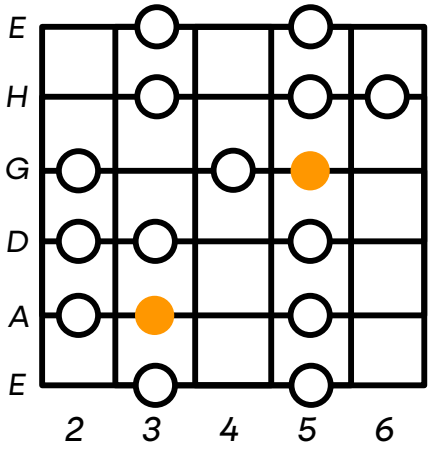
Am – moll

Bdim – szűkített

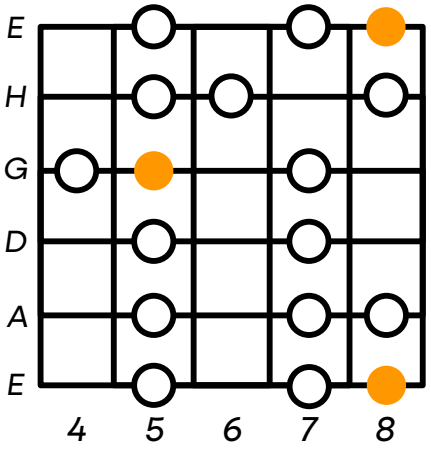
Rengeteg dal ebből a készletből épül fel.

C Dúr Skála

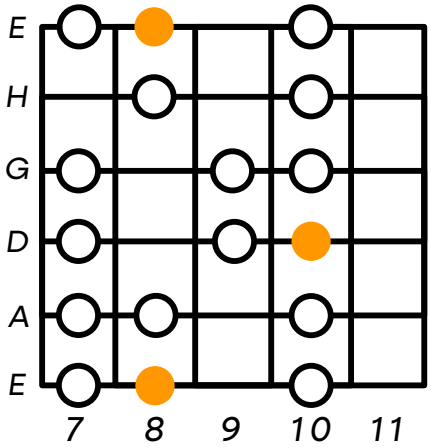
● = alaphang

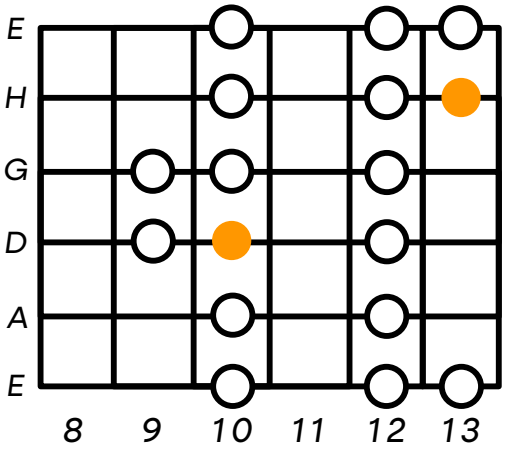
1. forma

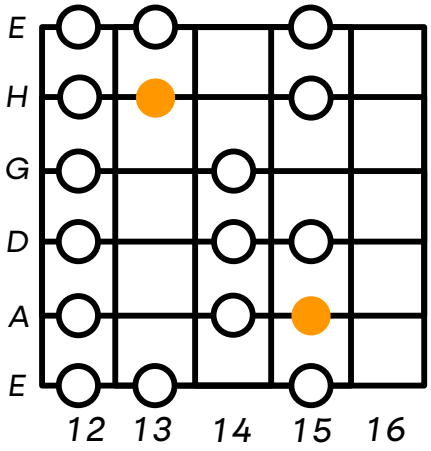
2. forma

3. forma

4. forma

5. forma

Természetes Moll Skála

A természetes moll skála 7 hangból áll, pont mint a dúr.

A különbség a hangközök sorrendjében van. A legfontosabb különbség:

kis terc

kis szext

kis szeptim

Ezek adják a sötétebb, mélyebb hangulatot, azaz a moll-t.

A képlet

A moll skála a dúr skála hatodik fokáról indul. Alább egy ábra, hogy átlátható legyen. Balra a dúr skála lépései, és alatta / mellette a moll skála lépései, ahogyan a dúr 6. fokáról indulnak. Látható tehát, hogy a moll skála, a dúr skálában található meg, csak annak hatodik fokáról indulunk "körbe". Ami a dúr skála hatodik foka, az a moll skála első foka.

I. II. III. IV. V. VI. VII.

Egész – Egész – Fél – Egész – Egész – Egész – Fél

Egész – Fél – Egész – Egész – Fél – Egész – Egész

I. II. III. IV. V. VI. VII.

Akkordjai

Moll, szűkített, dúr, moll, moll, dúr, dúr.

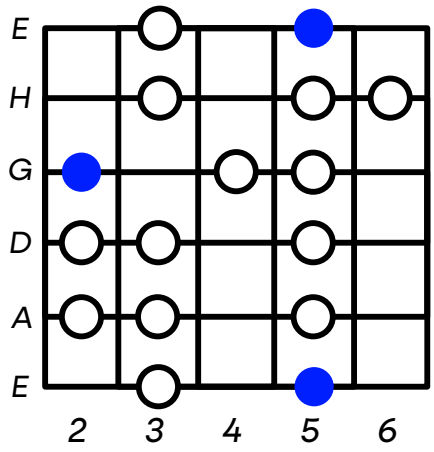
Gitáros szempont

Ha tudsz egy dúr skálát a nyakon, akkor ugyanazt a formát tudod mollként is használni.

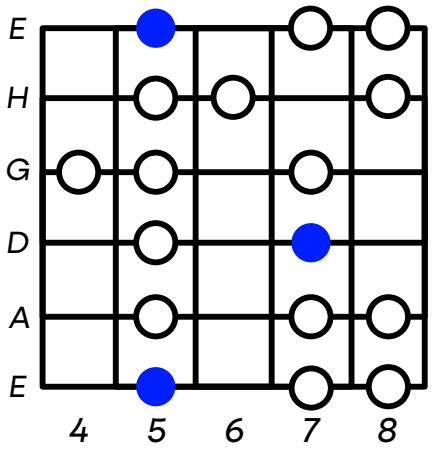
Csak máshova érkezz meg, azaz a moll skálád alaphangjára.

Természetes A Moll Skála

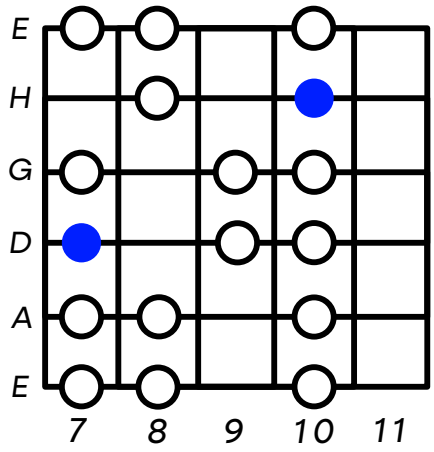
● = alaphang

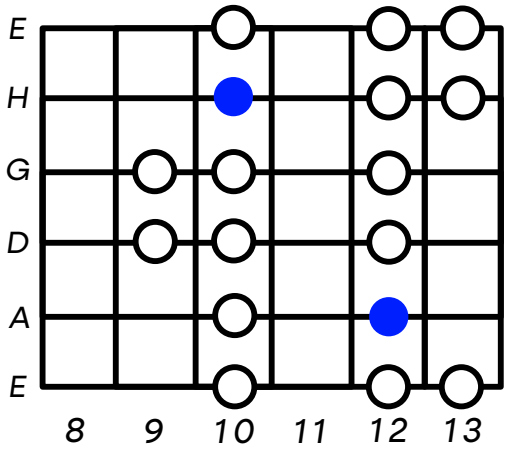
1. forma

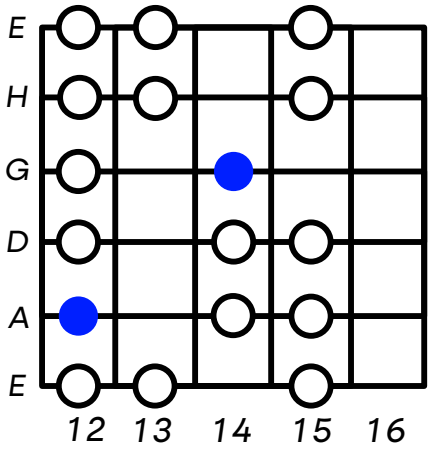
2. forma

3. forma

4. forma

5. forma

A Jó Gitárszóló Alapja

Feltűnhetett, amikor szólóztál egy akkordmenetre vagy csak önmagában a skálában, hogy amit játszol nagyon skála érzetű, vagy gyakorlás érzetű. Nem elég zenei, mintha valami hiányozna belőle. Máskor pedig, mintha nem stimmelne az akkord fölé amit játszol, pedig megfelelő hangnemben vagy és nem fogtál félre. Az alábbiakban kifejtem mi az oka ennek és mitől lesz jó vagy rossz egy szóló.

Szóló egy akkord fölött

Hosszan szól egy Am akkord. Amikor Am szól, a füled folyamatosan ezt hallja háttérként:

A – C – E

Ez egy stabil hangkép. Egy „otthon". Bármit játszol rá, a füled ehhez fogja viszonyítani. Ezért fordul elő, hogy egy hang gyönyörűnek, egy másik lebegőnek, egy harmadik kifejezetten rossznak hat. Nem azért, mert nincs benne a skálában. Hanem mert hogyan viszonyul az akkordhoz. **Nem az számít, milyen hangot játszol.** Hanem az, hogy azon a hangon megállsz-e, vagy csak áthaladsz rajta. Ez határozza meg a hang szerepét a szólóban.

Target note vagy Chord Tone

Az a hang, amire megérkezhet a frázisod, megpihenhetsz rajta vagy kitarthatod. Ha maradtunk A moll-nál, akkor az A moll hangjai A, C, E. Ezeket kell célul venni. Például megérkezhetsz ezekről a hangokról:

B → C

D → C

G → A

F → E

A második hang hallatán érzed, hogy megérkezett a dallam valahová. Ez a target note szerepe.

Passing note – átmenő hang

Két target hang között haladsz át rajta. A természetes moll átmenő hangjai Am fölött: B, D, F, G. Ezek nem rosszak, csak nem célpontok.

C – D – E

A – B – C

E – F – G – A

Ha megállsz a D-n, bizonytalan. Ha továbbmész E-re, izgalmasabb, színesebb a játék vele.

Neighbor note – szomszéd hang

Eltávolodsz az akkordhangtól, majd visszatérsz rá.

C – D – C

E – F – E

A – G – A

Approach note – megközelítő hang

Egy hanggal rácsúszol a célhangra. Ez lehet skálahang vagy teljesen idegen hang is. Izgalmasabb érzeteket kelthetsz vele, a szóló sokkal élettel telibb.

B → C

Bb → A

D# → E

Az első hang itt csak „lendület". Nem cél.

Kromatikus hangok

Olyan hang is lehet jó, ami nincs a hangnemben. Ha mozog, megy valamerre.

C – C# – D – E

A – Bb – A

E – Eb – D – C

Önállóan hamis. Mozgásban zenei, izgalmas, hatásos.

Miért szól „skálásan" a szólód?

Mert minden hangot egyformán kezel. Megáll ott is, ahol csak át kéne menni. Ezért lesz a szóló „gyakorlat jellegű". Ha dallamosan akarsz szólni, tudnod kell, hogy vannak az akkordhangok és ki kell hangsúlyoznod ezeket, meg kell érkezned ezekre. A többit csak az ezek közti és körüli mozgásra használod tudatosan. Tehát nem elég csak a skála formát tudni ezen a szinten, hanem az akkordmenetet is ismerni kell, valamint az akkordok hangjait.

A domináns szerepe és az első kadenciák

Most már tudod, hogyan épül fel egy hangnem és milyen akkordok tartoznak bele. Most megnézzük, mi mozgatja igazán a zenét.

A domináns (V. fok)

Minden hangnemben az 5. fok különleges. Ez az akkord feszül, mozgást hoz, vissza akar térni az I. fokra, mert ez van a legtávolabb attól. Ez a domináns.

Példa C-dúrban

C – D – E – F – G – A – B

Az 5. fok: G

Ha lejátszol egy akkort menetet pl C - Am - Em - G, és a legvégén megállsz C-n, akkor érezni fogod az utolsó két akkord kapcsolatánál, hogy a hangulat emelkedett, majd kellemes, befejező érzése lett a végső C akkordnak. Ez az 5. fok és az 1. fok kapcsolata.

Más szóval érzed, hogy „hazaért”. Ez nem véletlen. Ez a zene egyik legerősebb mozgása. A kadencia, azaz lezárás.

A szubdomináns (IV. fok)

A 4. fok elindít a tonikától. C-dúrban: F → G → C, azaz IV → V → I. Ez az egyik legalapabb mozgás.

Plagális kadencia

IV → I. Például F → C. Lágyabb lezárás.

A problémа mollban

Most nézzük meg, mi történik moll hangnemben. Vegyünk egy egyszerű A-moll hangnemet. A természetes moll hangjai:

A – H – C – D – E – F – G.

Ha ebből építjük fel a dominánst fokot, az V fok E-moll lenne. De itt gond van. Az E-moll nem húz igazán vissza A-mollba. Hiányzik belőle az a feszültség, amit dúrban már megszoktunk.

A megoldás: vezetőhang

Ahhoz, hogy a dominánst igazán „haza akarjon menni”, szükség van egy félhangnyi távolságra az alaphang előtt. A G hangot ezért felemeljük G#-re. Így a hangkészlet:

A – B – C – D – E – F – G#

Ez a harmonikus moll skála lesz.

Az V fok már nem E-moll, hanem E-dúr vagy E7.

E – G# – B (– D)

És most már valódi dominánst–tonika mozgást kapunk:

E7 → Am

Ez az a hangzás, amit klasszikus zenében, flamencóban, neoklasszikus rockban sokat hallasz. Fontos hogy a harmonikus moll nem „új hangnem”, hanem funkcionális módosítás. nem váltottunk hangnemet — csak egy hangot ideiglenesen megváltoztattunk azért, hogy a dominánst erősebben működjön.

Akkordmenetek

A dalok nagy része jól bevált akkordmenetekre épül. Ezek annyira gyakoriak, hogy külön nevük is van. Ha ezeket felismered, sokkal könnyebb lesz dalokat kísérni, tanulni és írni.

Az akkordmeneteket fokokkal jelöljük, hogy bármely hangnemben alkalmazhatók legyenek, de mindig megnézzük egy konkrét példán is.

I–IV–V (1–4–5)

Ez az egyik legklasszikusabb akkordmenet. Valószínűleg már hallottad anélkül, hogy tudtad volna a római számokat. Ez a kör sok slágerben és régi rock/folk/népzenei dalban feltűnik, például: a La Bamba-ban vagy a Blitzkrieg Bop-ban. Ha megtanulod a két alapvető dúr barré akkordot gitáron, ez a menet rengeteg szám alapja lesz.

I–V–vi–IV (1–5–6–4) – „Four Magic Chords”

Popslágerek között ez az egyik legnagyobb kedvenc. Hallhatod olyan dalokban, mint I’m Yours, Don’t Stop Believin’ vagy Let It Be. Ez annyira gyakori, hogy egy internetes videó címe alapján sokan egyszerűen Axis Progression-nak is hívják.

vi–IV–I–V (6–4–1–5)

Ez gyakorlatilag ugyanaz, mint az előző kör, csak a relatív mollból indul. Emiatt más hangulatot ad — például Africa-ban.

ii–V–I (2–5–1)

Ez a jazz alapvető kadenciája. Nagyon gyakori jazz standardokban, például Take the A Train-ben. Ez a menet erősen húz az I akkord felé, ezért klasszikus „hazatérő” harmónia.

vi–ii–V–I (6–2–5–1) / circle progression

Ez egy kicsit bonyolultabb, de nagyon hasznos: a hangok kvintenként „kerülnek egymásba”. Ez volt az alapja például Gershwin I Got Rhythm-jének.

Pachelbel-féle kör (1–5–6–3–4–1–4–5)

Johann Pachelbel Canon in D-jéből ismert. Ez a hosszabb kör azóta rengeteg pop- és rockdalban is megjelent — például Memories-ben vagy Hook-ban. Egyes dalok rövidítik is ezt, de az alapvonal felismerhető.

Doo-Wop progresszió (1–6–4–5)

Ez a ’50-es évek klasszikus menete, például Earth Angel-ben és Heart and Soul-ban. Ma is él: előfordul indie, pop és más stílusokban is.

Összegzés

Ezek a menetek azért működnek, mert egyszerűek, stabilak és érzelmi ívet adnak a zenének. Ha ismered őket és érted, hogyan működnek egymás után, nem csak dalokat tudsz könnyebben megtanulni — hanem saját zenéid harmóniai felépítését is tudatosabban tudod megtervezni.

A Harmonikus Moll Skála

A harmonikus moll a természetes moll skála módosított változata. Úgy kapjuk meg, hogy a természetes moll 7. fokát felemeljük fél hanggal. Képlet:

1 – 2 – ♭3 – 4 – 5 – ♭6 – 7

A természetes moll:

A – B – C – D – E – F – G

A harmonikus moll:

A – B – C – D – E – F – G#

Csak egy hang változott: a G felment G#-re. Ez az egy hang (a felemelt 7. fok) létrehozza a vezetőhangot, ami erősen visszahúzza akarja lépni az alaphangra. Ezáltal a moll hangnem is képes lesz igazi domináns–tonika kapcsolatot létrehozni.

Természetes mollban az V fok moll akkord lenne. Harmonikus mollban az V fok dúr, sőt gyakran domináns 7. Ez hatalmas különbség hangzásban és funkcióban.

Jellegzetes hangzás

A ♭6 és a 7 között másfél hang távolság van. Ez adja a skála „keleties”, különleges karakterét.

Akkordjai

A harmonikus mollból már kialakul:

- moll I fok
- szűkített II fok
- bővített III fok
- moll IV fok
- dúr V fok
- dúr VI fok
- szűkített VII fok

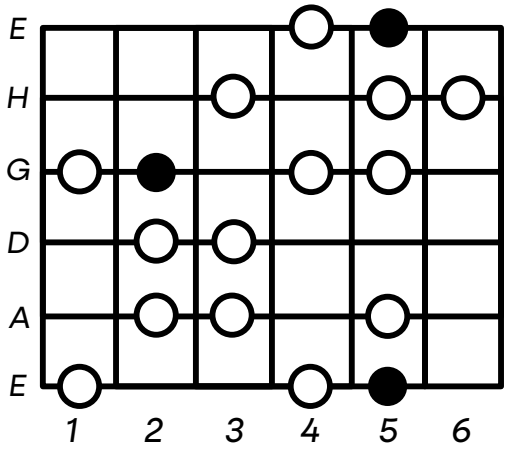
Itt jelenik meg az a jellegzetes feszültség, ami a klasszikus zenében, flamencóban, metalban és jazzben is gyakori.

Funkiója

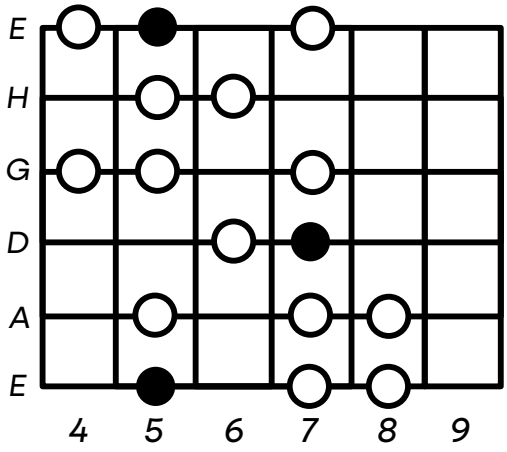
Leggyakrabban az V fok domináns akkordja fölött, moll hangnemben. Például A moll környezetben, amikor E vagy E7 szól, az A harmonikus moll hangjai nagyon szépen működnek fölötte. A harmonikus moll nem új hangnem, hanem a moll hangnem funkcionális módosítása, hogy erősebb domináns kapcsolat jöhessen létre.

Harmonikus Moll Skála Formák

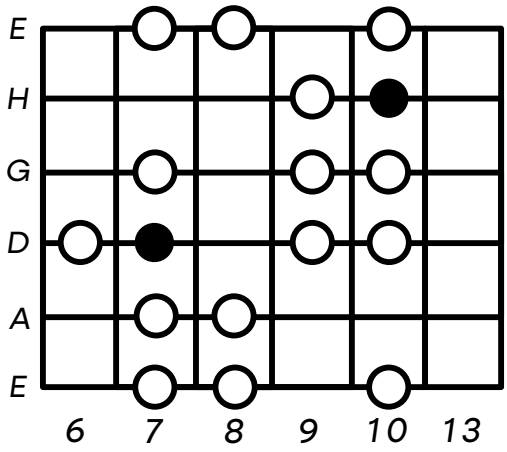
● = alaphang

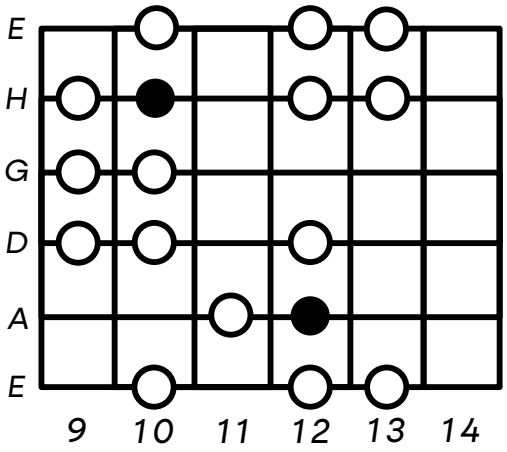
1. forma (Líd #2 mód)
(4. bundról: Szuper lokrisz bb7)

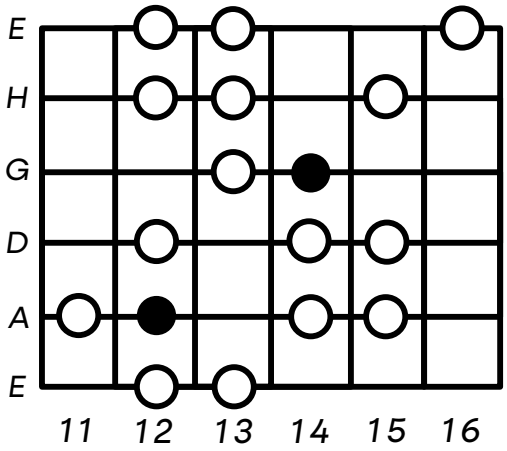
2. forma (Harmonikus Moll)

3. forma (Lokrisz nat 6 mód)
(8. bundról: Ión #5 mód)

4. forma(Dór #4 mód)

5. forma (Domináns Frig Mód)

A Négyes Hangzatok

Ugyanúgy indulunk, mint a hármashangzatoknál: fogjuk a skálа hangjait, és egymásra rakjuk őket tercenként. Csak most nem három, hanem négy hangot használunk: 1–3–5–7.

A négyes hangzatok izgalmasabb hangzásokat keltenek és számtalan zenében hasznosíthatóak. Surf-rockos számokban gyakori a hetes akkord, elvont, alternatív zenékben a sus2 vagy sus4 akkordok. Metálban a hetedik és a kilencedik fok ad gyakran feszült hangzást.

Nézzük meg C-dúrban

A skála:

C – D – E – F – G – A – H

Ha minden fokra ráépítjük a négy hangot, ezt kapjuk:

C – E – G – H → Cmaj7

D – F – A – C → Dm7

E – G – H – D → Em7

F – A – C – E → Fmaj7

G – H – D – F → G7

A – C – E – G → Am7

H – D – F – A → Bm7♭5

Gondold végig. Elindulsz egy hangtól pl C. Mi a terc? E. Mi a kvint? G. És mi a hetes? H. Így tudod levezetni a négyes hangzatokat.

Itt már szépen kirajzolódik egy új minta. Nem véletlenszerű, hanem mindig ugyanígy alakul dúr hangnemben:

I – maj7

ii – m7

iii – m7

IV – maj7

V – 7

vi – m7

vii – m7♭5

Ez a dúr hangnem teljes, „négyhangos" akkordkészlete. A V foknál láthatod, hogy csak sima 7 van írva. A sima „7" jelölés történelmileg a leggyakoribb és legerősebb funkciójú hetes akkordot jelenti: a dominánst. Annyira alap lett a zenei gyakorlatban, hogy ha csak annyit írunk: G7, az automatikusan domináns szeptimet jelent.

Amikor ezeket játszuk, a hangzás sokkal gazdagabb, teltebb lesz. A maj7 lágyabb, lebegőbb karaktert ad a dúr akkordnak. A m7 kicsit simább, kevésbé kemény, mint a sima moll hármashangzat. A domináns 7 pedig marad az erős húzóerő.

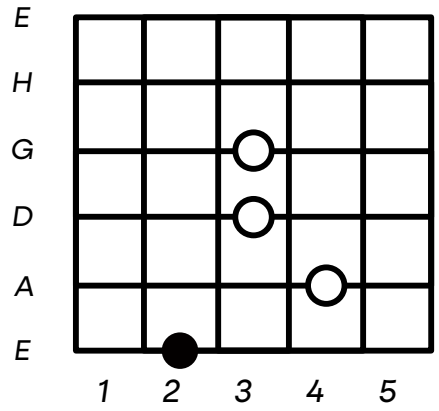
Most próbáld ki például ezt a sort C-dúrban:

Dm7 – G7 – Cmaj7

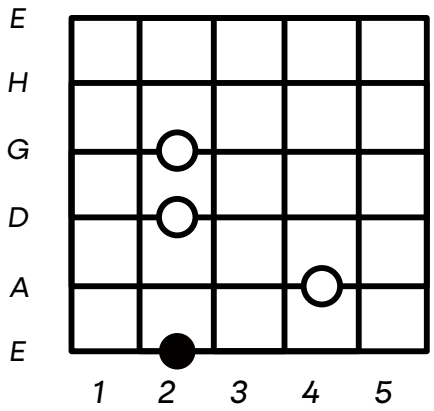
Ugyanaz a mozgás, mint korábban a ii–V–I hármashangzatokkal, de sokkal „érettebb" hangzással. Fontos, hogy itt sem új szabályokat tanulunk, csak tovább építjük azt, amit már tudsz. A skála ugyanaz. A fokok ugyanazok. Csak még egy tercet hozzáadtunk minden akkordhoz.

7-es Akkord formák

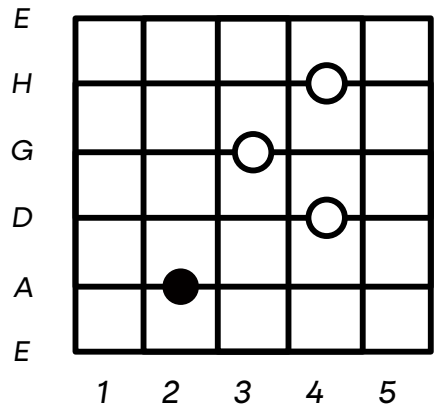
1. Dúr 7 forma

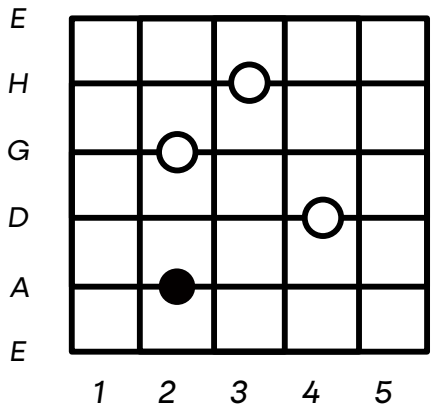
1. Moll 7 forma

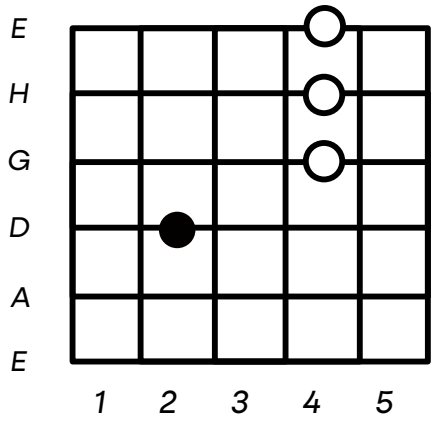
2. Dúr 7 forma

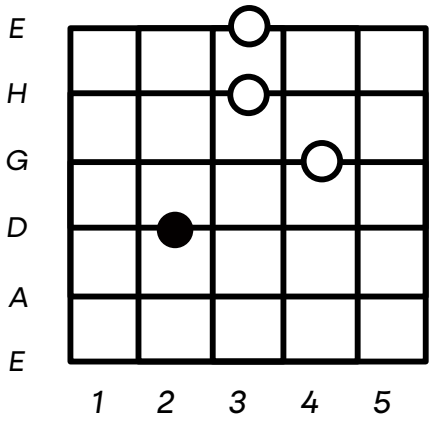
2. Moll 7 forma

3. Dúr 7 forma

3. Moll 7 forma

Bővített és szűkített akkordok

Eddig megismertük a dúr és moll hármashangzatokat, a hetes akkordokat. Most olyan akkordok jönnek, amelyek már erősebb feszültséget hordoznak, és színesebbé teszik a harmóniát.

Szűkített (dim) akkord

A szűkített hármashangzat képlete:

1 – ♭3 – ♭5

Például C dim: C – Eb – Gb

Itt viszont nagyon fontos különbség van a kétféle hetes között.

Fél-szűkített (m7b5)

Képlet:

1 – ♭3 – ♭5 – ♭7

Például Cm7♭5: C – Eb – Gb – Bb

Azért „fél”, mert csak a kvint szűkített, a szeptim normál kis szeptim marad. Ez nem szimmetrikus. Gyakran jelenik meg dúr hangnemben a VII. fokon vagy moll II fokként. Funkcionális rendszerben stabil helye van.

Teljes szűkített (dim7)

Képlet:

1 – ♭3 – ♭5 – ♭♭7

Például Cdim7: C – Eb – Gb – A

Itt a hetedik fok is szűkített (két félhanggal lejjebb a nagy szeptimnél). Ez teljesen szimmetrikus akkord. Minden hang között kis terc távolság van.

Bővített (aug) akkord

A bővített akkord képlete:

1 – 3 – #5

Tehát a dúr hármashangzathoz képest a kvintet fél hanggal megemeljük.

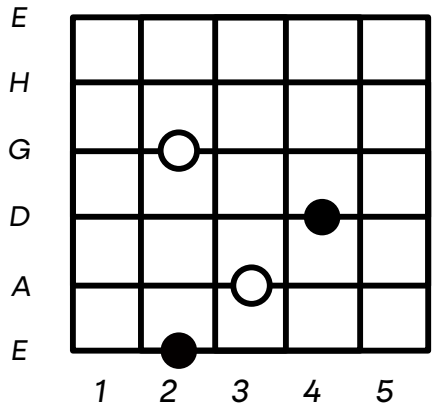
Például C aug:

C – E – G#

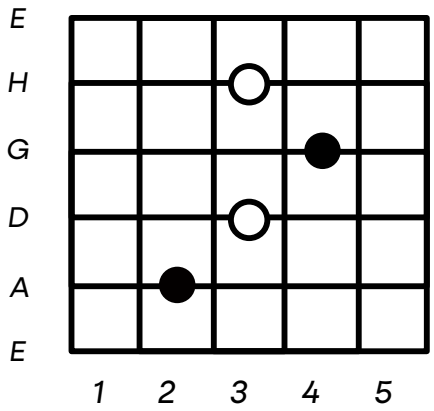
Hangzása instabil, lebegő, „nem ér haza”. Gyakran átvezető akkordként használjuk két stabilabb harmónia között. Fontos érdekesség, hogy a bővített akkord szimmetrikus nagy tercekre épül. Emiatt a fogás 4 bundonként ismétlődik a nyakon. Ez gitáron nagyon praktikus.

Szűkített & bővített akkord formák

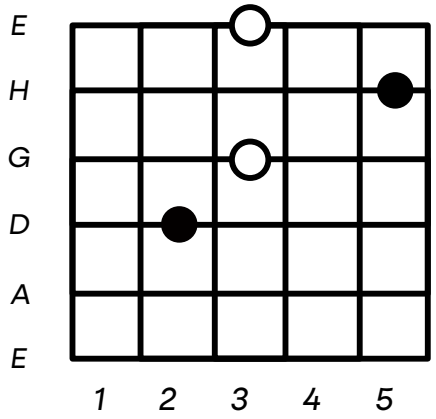
1. szűkített forma

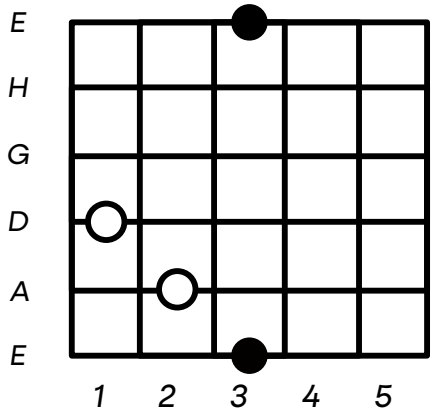
2. szűkített forma

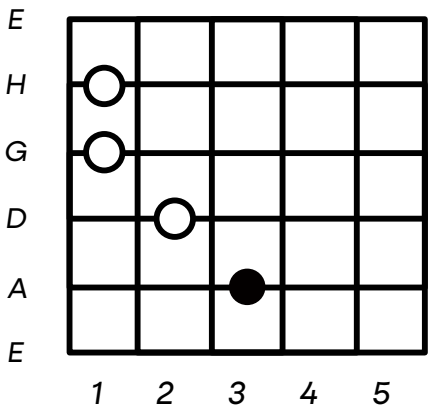
3. szűkített forma

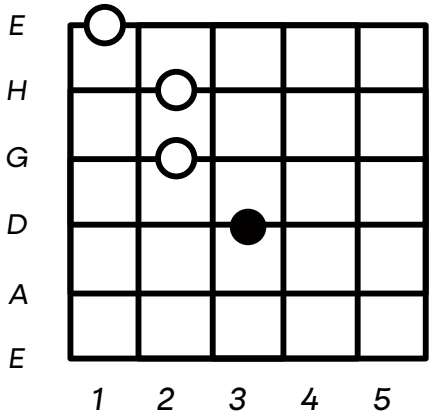
1. bővített 7 forma

2. bővített 7 forma

3. bővített 7 forma

A barré akkordok

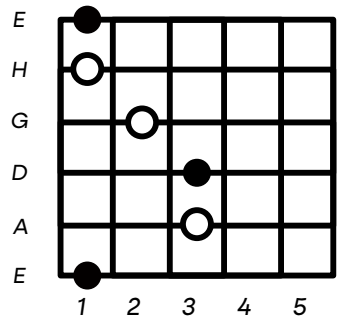
Eddig főleg nyitott akkordokat használtunk. Ezek nagyon jól működnek, de van egy korlátjuk: csak bizonyos hangnemekben kényelmesek. A barré akkord ezt a korlátot oldja fel.

A lényege egyszerű:

az egyik ujjaddal „mozgatható nutot" csinálsz. A mutatóujjad átveszi a felső nyereg szerepét, és lezárja a húrokat. Így ugyanazt a formát bárhová el tudod tolni a nyakon.

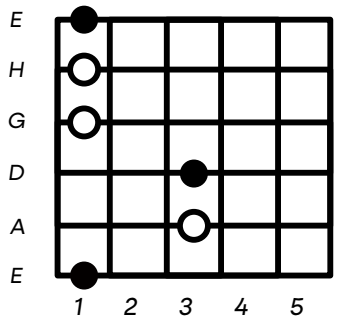
Dúr forma

Alaphang a 6. húron. A mély E Húron. Van aki ezt nevezi 1. húrnak. Pl F dúr.

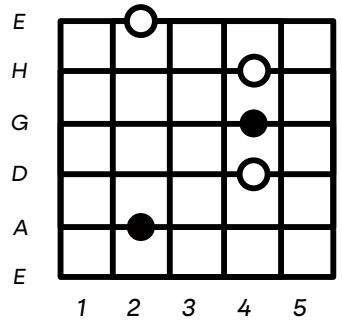
Moll forma

Ugyanaz a forma, csak a nagy tercből kis terc lesz. Pl. F moll.

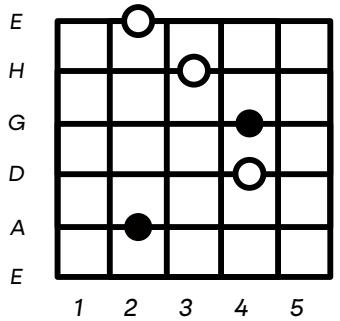
2. Dúr forma

Alaphang az 5. húron. A mély A Húron. Pl. B dúr.

2. Moll forma

A nagy tercből kis terc lesz. Pl. B moll.

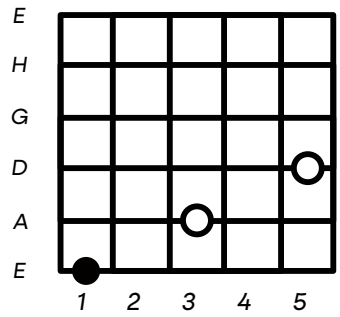

Felfüggesztett Akkordok

A suspended szó azt jelenti: „felfüggesztett”. Mit jelent ez zeneileg? Azt, hogy az akkordból kivesszük a tercet, és helyette mást teszünk be. Már tudjuk, hogy a terc dönti el, hogy egy akkord dúr vagy moll. Ha kivesszük a tercet, az akkord „nem dönti el”, hogy dúr vagy moll. Lebegő, nyitott hangzása lesz. Jelöléseüknél alaphang + sus-t fogsz látni. pl Bsus2.

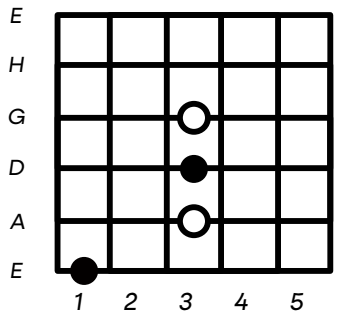
1. Sus2 forma

A sus2 azt jelenti, hogy fél hanggal lejebb lévő hang szól a kis terc alatt.

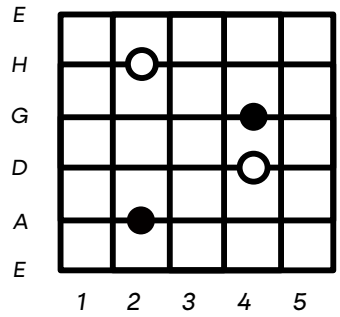
1. Sus4 forma

A sus4 azt jelenti, hogy fél hanggal feljebb lévő hang szól a nagy terc fölött.

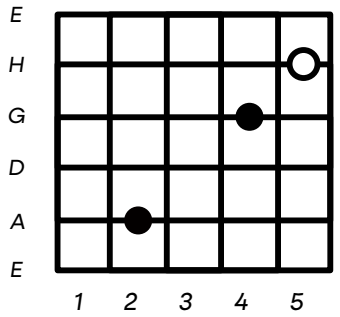
2. Sus2 forma

Ugyanaz az elv. Csak egy húrral beljebb.

2. Sus4 forma

Egyszerűbb lefogásért a V. kihagyható.

Az Akkordok Felépítése

Van egy jó módszer ahhoz, hogy ki tudjuk találni az összes akkord összes fokját hangra pontosan úgy, hogyha ismerjük a skálát amiben vagyunk és az aktuális akkordunk alaphangját. Viszont ez több tudást igényel:

- Azt, hogy az akkordok terces építkezésűek
- Hogy hány keresztes vagy b-s skálában vagyunk (erre jó a kvintkör)
- Mondókákat. Az egyikből egyből tudjuk, hogy mik a következő tercek. A másikból megtanuljuk sorban a b-s vagy #-es hangokat, így alkalmazni tudjuk bármelyik skálára.
- A terckört. Egy kevésbé ismert formulát, amivel egy akkord minden foka, egészen a 13-ig azonnal megmondható.

Terces Építkezés

azt jelenti, hogy az akkord hangjai egymásra helyezett tercekből (három hangköz távolságra lévő hangokból) állnak össze. Az alaphangtól ugyebár egy tercre van a kis vagy nagy-terc, majd attól egy tercre van a kvint, és a kvinttől egy tercre van a hetes, attól pedig megint egy tercre van a kilences, azután a 13-as. Így tehát tercesével építkezve egy akkordnak egészen 13-ik foka is lehet.

Kvintkör

A kvintkörből jelenleg nekünk annyi kell, hogy egy adott hangnem hány keresztes (#), vagy bés (b). C-ről indulva, kvintenként lépkedve "leérünk" a F# vagy Gb hangnemig. C-től F#-ig a keresztek száma 0-tól 6-ig terjed, majd itt bék-re váltunk át és csökkennek a b-k számai, azaz az F#/Gb után következő Db-nek már csak 5 b-je van. Az Ab-nek - ami újra egy kvint távolságra van - 4 b-je van. Így körbe érve újra megérkezünk a C-hez aminek nincs előjegyzése.

Mondókák

Összesen három mondókát fogunk használni ehhez. Az első, **a tercek mondókája**. Minden hang (C-től indulva az egyszerűség kedvéért) egy terc távolságra lesz, míg körbe nem érünk. Először egyben csak a hangok sorra, majd a mondóka:

- C-E-G-H-D-F-A
- Cica - Egér - Galamb - Házon - Dalol - Fák - Alatt

Már csak ezt felhasználva is, véletlenszerűen ha kiválasztasz egy hangot, mondjuk H, akkor ki tudod rakni a H akkordot C-dúrban egészen a 13-ik fokáig.

- Alaphang - H
- Terc - D
- Kvint - F
- Hetes - A
- Kilences - C
- Tizenhármas - E

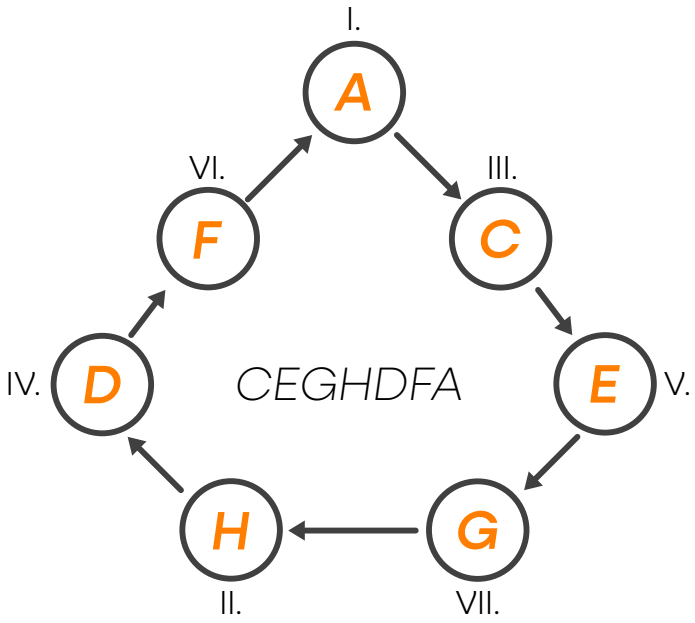
Nézd végig bátran a gitárodon. Stimmelni fog. Ez egy szűkített akkord lesz egyébként. Ugyebár a hetedik foka a C-dúrnak a Hdim.

A következő mondóka **a kereszttek/bék mondókája**. Ezt most oda-vissza fogjuk használni. Balról jobbra a Bék-et (b) fogja megmondani, jobbról balra pedig a kereszteket. Elsőnek a hangsor, majd a mondóka (angolul):

- B-E-A-D-G-C-F
- Bék = Battle Ends And Down Goes Charlie's Father
- Kereszt = Father Charlie Goes Down And Ends Battle

A Terckör

Tehát veszünk egy hangnemet, például A dúr. Az alábbi terckörbe a tetejére beillesztjuk az A-t, és körbe beírjuk sorban a terc mondókát folytatólagosan, megkapjuk az összes terckapcsolatot.

De ez most még nem helyes. Le kell módosítanunk a kereszтes vagy bés hangokat. Ehhez tudni kell, mely hangnem hány kereszтes, vagy bés. Fejből, vagy a kvintkör segítségével. Az A dúr 3 kereszтes. A praktikus módszer, hogy instant tudjuk, mely hangok módosíttottak a következő:

1. Vesszük a kereszтes/bék mondókáját. Ha kereszтes visszafelé mondjuk, ha bés akkor előre.

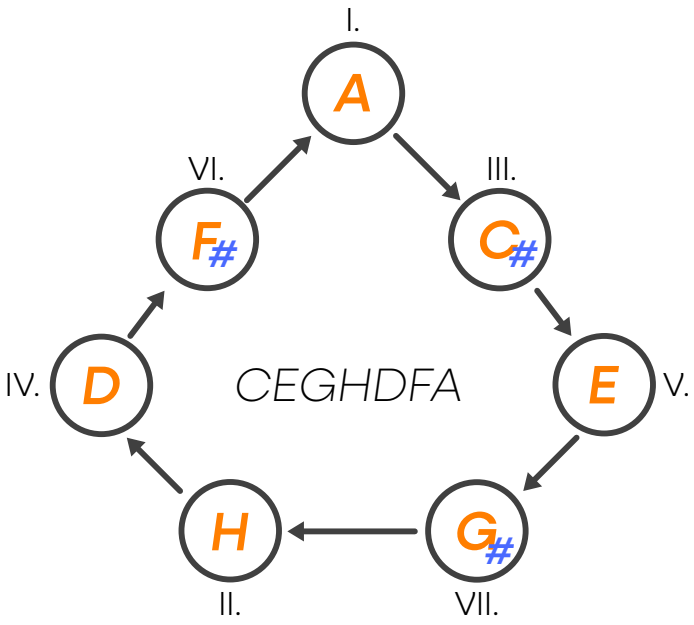
2. Ha kereszтes, akkor az utolsó kereszt a vezető hang. A dúr esetében G#. Eddig a hangig mondjuk a kereszтes mondókát. Ergó, ha az alaphangunk A, három kereszтes és a vezető hang G#, akkor a mondóka szerint:

Father - Charlie - Goes -> Kereszтes hangok: F#, C#, G#

3. Ha bés, akkor ha mondjuk 3 bés, mint az Eb dúr. Az alaphang mindig az utolsó előtti bés hang. Tehát például Eb dúrnál

Battle - Ends - And -> Bés hangok: Bb, Eb, Ab

Mostmár tudjuk, hogy mely hangokat kell módosítani és kész a terckörünk. Bármely hangról elindulva kirakható a skála összes akkordja egészen a 13-ik fokig.

Alább az A dúr összes akkordja sorban:

R	3	5	7	9	13
A	C#	E	G#	H	D
C#	E	G#	H	D	F#
E	G#	H	D	F#	A
G#	H	D	F#	A	C#
H	D	F#	A	C#	E
D	F#	A	C#	E	G#
F#	A	C#	E	G#	H

Melodikus Moll Skála

A harmonikus mollnál már láttuk, hogy a moll hangnemben néha módosítanunk kell a hangkészletet, hogy a dominánst erősebben működjön. A melodikus moll egy másik megközelítés. Itt nem elsősorban a dominánst a cél, hanem a simább dallamvezetést és a gazdagabb, modernebb hangzást.

Vegyünk egy A-mollt.

A természetes moll hangjai:

A – H – C – D – E – F – G

A melodikus moll felfelé így néz ki:

A – H – C – D – E – F# – G#

Vagyis a 6. és a 7. fokot is felemeljük.

Ez azért fontos, mert így eltűnik a harmonikus moll jellegzetes nagy ugrása (F → G#), és a skála „folyósabb", dallamosabb lesz. Innen jön a neve is: melodikus.

Klasszikus értelemben lefelé visszatérünk a természetes mollhoz, de a modern (jazzes) gondolkodásban általában ugyanazt a hangkészletet használjuk fel-le is.

Amikor azt mondom, hogy: „klasszikus értelemben lefelé visszatérünk a természetes mollhoz” az a hagyományos zeneszerzői szabályra utal.

Vegyük A melodikus mollt.

Felfelé:

A – H – C – D – E – F# – G#

Lefelé klasszikusan így játszanák:

A – G – F – E – D – C – H – A

Vagyis lefelé már nem F# és G# van, hanem visszaáll F és G. Ez azért volt így, mert a klasszikus zenében a felemelt 6. és 7. fok célja a felfelé vezető dallam színesítése volt. Lefelé már nem kellett a „vezetőhang”, ezért visszatértek a természetes mollhoz.

Ez egy történeti, dallamvezetési szabály. A modern (jazzes) gondolkodás viszont máshogy használja. Ott a melodikus mollt nem „irányfüggő dallamformulaként” kezelik, hanem önálló hangkészletként.

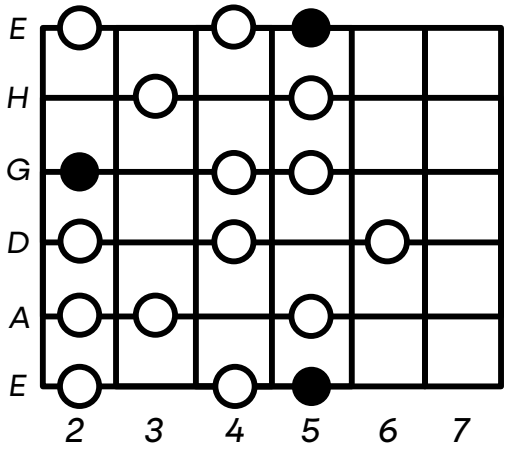
Tehát A melodikus moll jazzben:

A – H – C – D – E – F# – G#

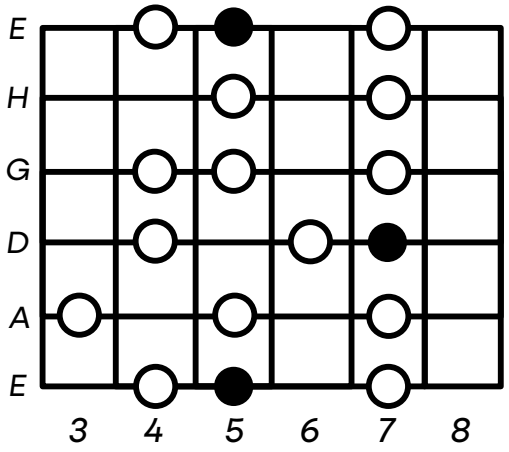
és ezt ugyanígy használják lefelé is.
Nem váltanak vissza F-re és G-re.

A Melodikus Moll Skála

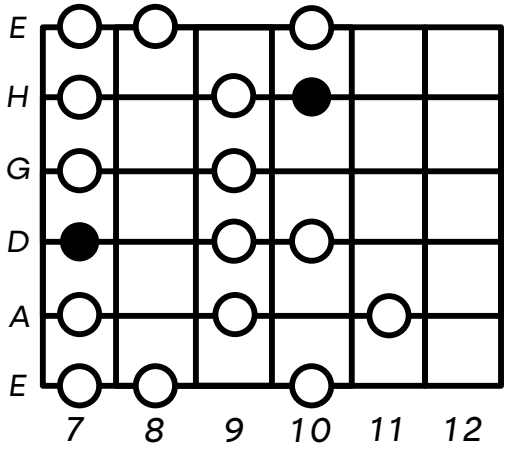
● = alaphang

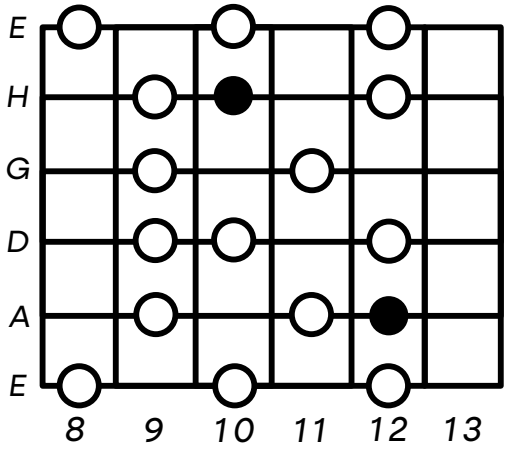
1. forma

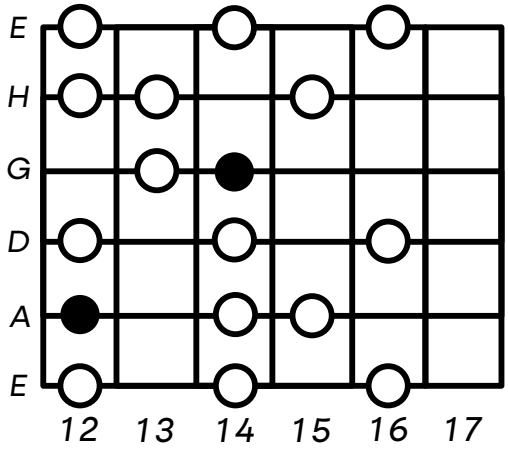
2. forma

3. forma

4. forma

5. forma

Improvizáció célhangokra – tudatos szólózás

A következő lépés az, hogy a skálák hangjait tudatosan az akkordokhoz igazítsuk, így kezdődik az improvizáció.

Mi az a célhang?

Célhang az a hang, amire az akkord menni „akar” a zenében.

C-dúr alatt a C, E vagy G hangok

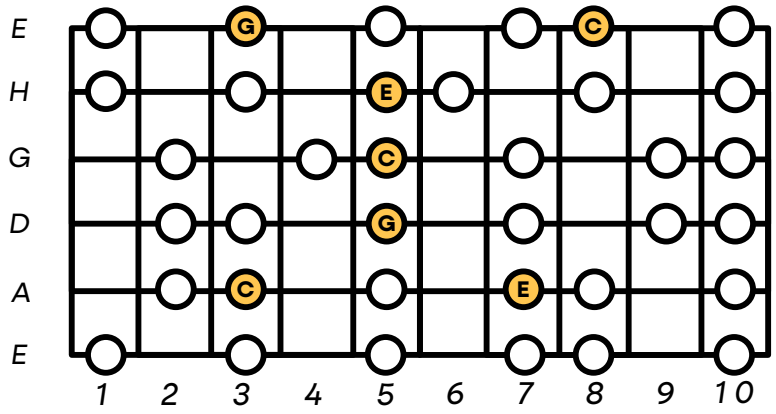
G7 alatt a G, H, D vagy F hangok

Ha a dallamot ezekre a hangokra építed, mindig harmonikusan kapcsolódik az akkordhoz. Fogj egy egyszerű akkordmenetet, például C – G – Am – F. Nézd meg minden akkordhoz a hozzá tartozó hármashangzat hangjait. Játssz rövid dallamokat, amik mindig ezekre a hangokra érkeznek.

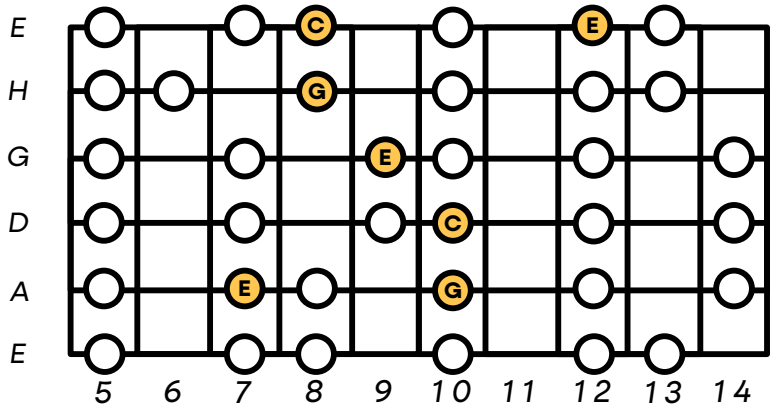
Példa formák a következő oldalon, amiket felhasználhatsz improvizációidhoz.

Dúr Minták improvizációhoz

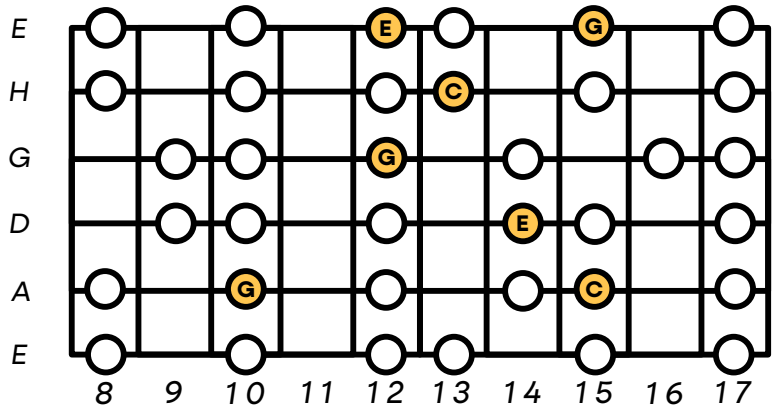
1. Dúr pengetési minta

2. Dúr pengetési minta

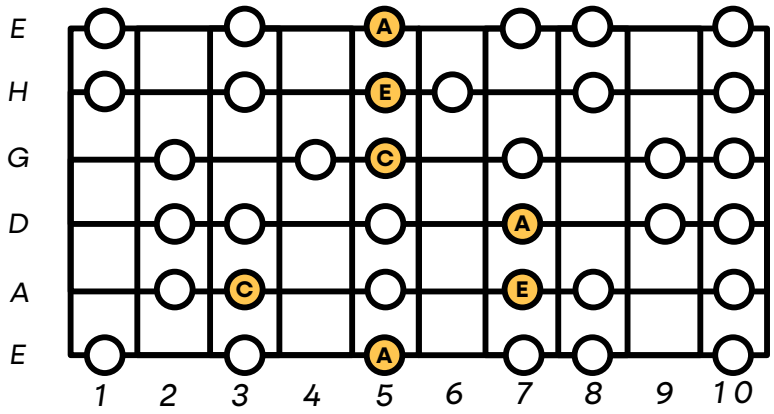

3. Dúr pengetési minta

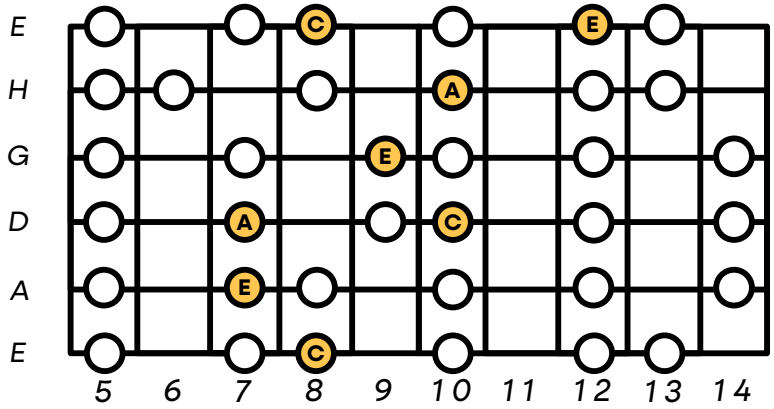

Moll Minták improvizációhoz

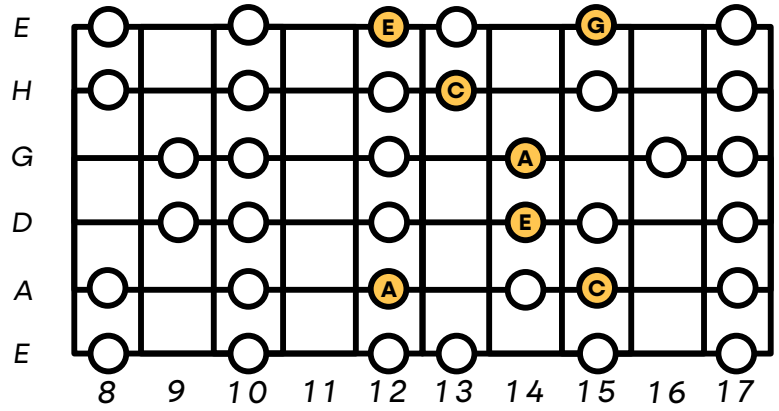
1. Moll pengetési minta

2. Moll pengetési minta

3. Moll pengetési minta

Végszó

Ha idáig eljutottál, már nem csak akkordokat fogsz, hanem rendszerben gondolkodsz a gitáron.

Megtanultad az alap akkordokat, a barré formákat, a skálákat, a funkciókat, a kadenciákat. Láttad, hogy a zene nem különálló elemekből áll, hanem minden mindennel összefügg. Egy skála nem csak futam, egy akkord nem csak fogás, egy pengetési minta nem csak ritmus.

De ez a könyv nem a végállomás. A gitározás nem attól fejlődik, hogy mennyi anyagot olvasol el, hanem attól, hogy mennyit játszol. Lassabban, figyelmesebben, tudatosabban. Néha hibázva. Néha keresgélve. Nem kell mindent egyszerre tudni. Nem kell mindent gyorsan játszani. Nem kell mindent tökéletesen érteni elsőre.

A lényeg, hogy rendszeresen vedd kézbe a hangszert. A zene nem vizsgaanyag. Nem lista kipipálható fejezetekkel.

A zene játék. És ha jól csinálod, egy idő után már nem a könyvből fogsz gondolkodni, hanem hallásból, érzésből, belső logikából.

Ez az igazi cél.